

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE



VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Analýza hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín  
Economic Analysis of the Non-profit Organization Charita Hodonín

Student:	Bc. Jaroslava Sládková
Vedoucí diplomové práce:	Ing. Jana Hakalová, Ph.D.

Ostrava 2012

## Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jaroslava Sládková**  
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**  
Studijní obor: **6202T049 Účetnictví a daně**  
Specializace: **00 Účetnictví a daně**  
Téma: **Analýza hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín**  
**Economic Analysis of the Non-profit Organization Charita Hodonín**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Existence a postavení neziskových organizací v České republice
  3. Charakteristika neziskové organizace Charita Hodonín
  4. Analýza hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín
  5. Závěr
- Seznam použité literatury  
Seznam zkratk  
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce  
Seznam příloh  
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2011*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 316 s. ISBN 978-80-7357-625-7.  
MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.  
STUHLÍKOVÁ, Hana a Sofia KOMRSKOVÁ. *Zdaňování neziskových organizací 2011*. 8. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 247 s. ISBN 978-80-7263-658-7.


Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.


Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jana Hakalová, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 27.04.2012



  
Ing. Jana Hakalová, Ph.D.  
vedoucí katedry

  
prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová  
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, kromě všech příloh daných mi k dispozici. Přílohy č. 1 – 4 jsem samostatně upravila a v seznamu literatury jsem uvedla všechny použité literární a odborné zdroje.

V Ostravě 27. dubna 2012



Bc. Jaroslava Sládková

# Obsah

<b>1.</b>	<b>Úvod.....</b>	<b>4</b>
<b>2.</b>	<b>Existence a postavení neziskových organizací v České republice.....</b>	<b>6</b>
2.1	Členění národního hospodářství.....	7
2.2	Podstata neziskových organizací.....	10
2.3	Členění neziskových organizací.....	11
2.4	Základní typy neziskových organizací.....	13
2.4.1	Občanská sdružení.....	13
2.4.2	Zájmová sdružení právnických osob mající právní subjektivitu.....	14
2.4.3	Profesní komory .....	14
2.4.4	Obecně prospěšné společnosti.....	15
2.4.5	Nadace a nadační fondy .....	16
2.4.6	Politické strany .....	17
2.4.7	Organizační složky státu .....	17
2.4.8	Příspěvkové organizace.....	18
2.4.9	Vyšší územní samosprávné celky .....	18
2.4.10	Veřejné vysoké školy .....	19
2.4.11	Státní fondy .....	20
2.5	Charakteristika registrovaných církví a náboženských společností.....	21
<b>3.</b>	<b>Charakteristika neziskové organizace Charita Hodonín .....</b>	<b>24</b>
3.1	Nezisková organizace Charita Česká republika .....	24
3.2	Vznik neziskové organizace Charita Hodonín .....	26
3.3	Organizační struktura Charity Hodonín .....	27
3.4	Služby poskytované organizací Charita Hodonín .....	29
3.5	Shrnutí kapitoly .....	41
<b>4.</b>	<b>Analýza hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín.....</b>	<b>42</b>
4.1	Analýza majetkové a kapitálové struktury .....	43
4.1.1	Horizontální analýza aktiv a pasiv .....	49
4.2	Analýza výnosů a nákladů.....	49
4.2.1	Horizontální analýza výnosů a nákladů.....	51
4.3	Finanční analýza.....	54
4.4	Shrnutí kapitoly .....	58
<b>5.</b>	<b>Závěr.....</b>	<b>59</b>
	<b>Seznam použité literatury .....</b>	<b>61</b>
	<b>Seznam zkratk .....</b>	<b>63</b>
	<b>Prohlášení o využití výsledků diplomové práce</b>	
	<b>Seznam příloh</b>	
	<b>Přílohy</b>	

# 1. Úvod

Pojem nezisková organizace je v současné době v naší zemi pojmem běžným, používaným k zastřešení popisu organizací, které si za poslání a cíl společnosti vybraly něco jiného, než je maximalizace zisku a prospěch zainteresovaných osob. Zvoleným posláním je, v základní rovině všech nevýdělečných organizací, pomoc druhému člověku.

Filantropie – slovo původem z řečtiny vyjadřující lásku k člověku a tím pádem humanisticky motivovanou dobročinnost pro potřebné lidi – má svůj původ v základech křesťanské filozofie. Už ve středověku, kdy došlo k rozšíření křesťanství, docházelo k první krokům směřujícím k založení neziskových organizací. Ve 13. století tedy dochází ke vzniku prvotních jednoduchých nadací, které byly zaměřeny především na pomoc chudým, sirotkům, starým a zdravotně postiženým lidem. Během dalších staletí byla tato „charita“ katolické církvi odňata a sociální péče byla centralizována do rukou státu. Po vzniku Československé republiky v roce 1918 nastal tzv. „zlatý věk“ neziskového sektoru, který však byl 2. světovou válkou zastaven. Po roce 1989 bylo na tuto éru po dlouhé době navázáno a sektor těchto organizací postupně získával svou podobu, která je nám známá dnes.

Organizace třetího sektoru jsou „důležitým hráčem na poli“ národního hospodářství, jelikož vyplňují potřebný subjekt mezi státem, domácnostmi a organizacemi, které jsou zaměřeny na maximalizaci zisku. Nevýdělečné organizace vystupují téměř ve všech oblastech lidského života – oblast zdraví a zdravotnictví, sociálních služeb a péče, ekologie a ochrany životního prostředí, kultura, umění, sport a rekreace, bydlení, rozvoje komunit, ochrany práv, profesní a pracovní vztahy a mnohé další.

Diplomová práce pojednává o zástupci takovýchto organizací a tím je nezisková organizace Charita Hodonín, jejíž hlavním cílem je pomoc lidem, kteří se vlastní či cizí vinou ocitnou v nelehké a tíživé situaci, pomoc lidem starým a nemohoucím dožít svůj život bez nutnosti žití v nelidských podmínkách.

Cílem diplomové práce je poskytnutí základní charakteristiky o existenci a postavení neziskových organizací v České republice, popis profilu neziskové organizace Charita Hodonín, jejího základního poslání a výčtu poskytovaných služeb a závěrem také analýza hospodaření této společnosti v letech 2006 – 2010 (v době odevzdání práce ještě nebyla k dispozici data z roku 2011).

Diplomová práce je rozčleněna do tří částí. V první části je popsána existence národního hospodářství, jeho členění a postavení neziskových organizací jako jeho součástí. Dále pojednává o podstatě a jednotlivých typech nevýdělečných organizací, které jsou stručně charakterizovány.

V prostřední části je podrobněji ukázána nezisková organizace Charita Hodonín jako součást celorepublikové nevýdělečné organizace Charita Česká republika. Dále kapitola obsahuje popis vzniku společnosti, její organizační strukturu a především charakteristiku jednotlivých poskytovaných sociálních služeb ve formě jednotlivých projektů (středisek) jak v Jihomoravském kraji, tak i v zahraničí.

V poslední praktické části je zpracována vlastní analýza hospodaření vybrané neziskové organizace za sledované období, léta 2006 – 2010. Analýza se zaměřuje na přehled hospodaření v časové řadě, posouzení majetkových a kapitálových struktur a zkoumání výnosů, nákladů a hospodářského výsledku. V závěru této části je provedena finanční analýza pomocí různých ukazatelů, především jsou použity ukazatele likvidity, rentability, zadluženosti a aktivity.

Podkladové materiály pro zpracování práce byly získány z účetních výkazů (z rozvah a výkazů zisku a ztráty za všechny sledované roky), směrnic a dalších dokumentů. K dosažení cílu práce byla použita metoda finanční analýzy, metoda porovnání účetních výkazů, jejich horizontální analýza a komparace v čase.



## 2. Existence a postavení neziskových organizací v České republice

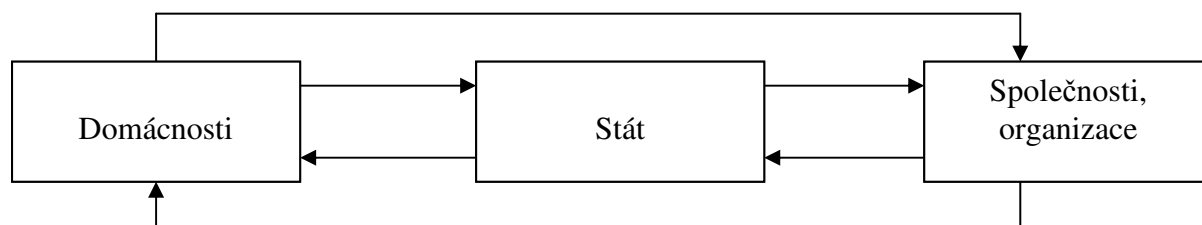
S pojmem „nezisková organizace“ se lidé, občané České republiky, setkávají celkem běžně. Ať už v práci, ve volném čase, snad někdy dokonce i doma. Každý si pod tím něco představí. Otázkou je, zda ona představa je správná.

Abychom pochopili principy, na kterých neziskové organizace mají základy, je nutné znát vymezení prostoru, ve kterém se nacházejí v rámci národního hospodářství.

Co vyjadřuje pojem národní hospodářství? Odpovědí na tuto otázku můžeme najít určitě několik. Všeobecná definice však národní hospodářství vymezuje jako soubor činností hospodářského charakteru uskutečňovaných na území jednoho státu subjekty podnikání, občany a státem. Mezi těmito účastníky probíhá nekonečný koloběh směny peněžních prostředků, finančního kapitálu i výrobních faktorů.

Tento proces přibližuje obr. 2.1.

**Obr. 2.1 Koloběh národního hospodářství**



*Zdroj: vlastní zpracování*

Lidé, kteří žijí v domácnostech, v tomto zjednodušeném obrázku představují zaměstnance, kteří pracují v různých společnostech a organizacích ať už soukromého nebo státního charakteru. Obyvatelé daného národního hospodářství tedy obětují podíl svého volného času na to, aby pro zaměstnavatele vytvořili statky a služby, které se dostávají do koloběhu prodeje. Tato činnost však nezůstává opomenutá a zaměstnanci za svou odvedenou práci získávají mzdu. Tato odměna je následně zdaněna a se zbytkem disponibilního důchodu

nakládají podle svého uvážení. Největší část důchodu zpravidla investují do nákupu služeb a statků a menší část spoří k vytvoření menší či větší zásoby peněžních prostředků.

Zdanění mzdy není jedinou platbou, kterou domácnosti odvádějí státu. Kromě této daně existují další přímé i nepřímé daně, které se přesunují do veřejného rozpočtu. Tyto odvody však nepostihují jen domácnosti, ale i jednotlivé organizace a společnosti.

Stát z veřejných rozpočtů vyčleňuje pro domácnosti různé transferové platby a veřejné statky. Společnostem a organizacím je umožněno požadovat od státu dotace a veřejné statky.

## **2.1. Členění národního hospodářství**

Národní hospodářství jako celek je velmi složitý a kategorizovaný. Jeho struktura je tvořena různými kritérii, podle kterých bývá hospodářství klasifikováno a rozčleňováno, aby se posílila jeho přehlednost.

Členění národního hospodářství podle různých kritérií:

*a) podle kritéria vlastnictví:*

- **veřejný sektor** – je řízen veřejnou správou, tzn. státem, přesněji různými institucemi státní správy a samosprávy a jejich činnostmi v různých oblastech existence daného státu,
- **soukromý sektor** – v tomto sektoru se nachází vše, co není „státní“ – například domácnosti, soukromé organizace, nestátní neziskové organizace.

*b) podle hospodářských sektorů:*

- **primární sektor** – někdy bývá nazýván sektorem surovin – jedná se o počáteční prvovýrobu, která zahrnuje všechna odvětví lidských aktivit, která přeměňují přírodní zdroje do základních produktů ve formě surovin, které se zpracovávají v dalších sektorech. Do této skupiny činností můžeme zařadit těžbu nerostných surovin, zemědělství, rybolov, lesnictví a jiné.
- **sekundární sektor** – sektor výroby a průmyslu – zde se zpracovávají suroviny vzniklé v primárním sektoru a dochází k jejich přeměně na výrobky. Mezi odvětví výroby a průmyslu patří zejména: strojírenství, elektrotechnický, energetický, hutnický, stavební, potravinářský, sklářský a textilní průmysl.

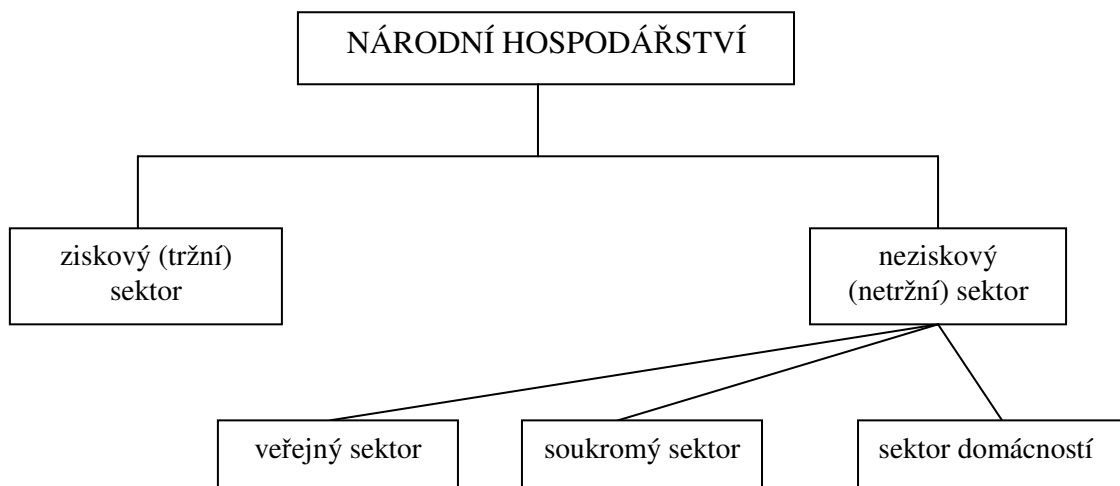
- **terciární sektor** – nazývaný sektorem služeb – jedná se o odvětví lidské činnosti, jejichž podstatou je poskytování služeb, například práce, znalostí, finančních prostředků, infrastruktury, výrobků nebo jejich kombinace.
- **kvartální sektor** – sektor zahrnuje činnosti zabývající se vývojem, vědou a výzkumem.

*c) podle principu financování*

- **ziskový (tržní) sektor** – představuje tu část národního hospodářství, ve které subjekty ziskového sektoru bývají financovány z prostředků, které dané subjekty získají z prodeje statků, které buď produkuje nebo dodávají a to za cenu, která se utváří na trhu. Hlavním cílem společností v tomto sektoru je především maximalizace zisku.
- **neziskový (netržní) sektor** – jedná se o část národního hospodářství, ve které subjekty v ní figurující nemají za hlavní cíl existence společnosti maximální zisk, ale dosažení užitku, který má podobu veřejné služby.
  - **veřejný sektor** – oblast neziskového sektoru, která je financována z veřejných financí, dohled, správu a kontrolu této oblasti, ve které se rozhoduje veřejnou volbou, uskutečňuje veřejná správa,
  - **soukromý sektor** – cílem tohoto sektoru je přímý užitek soukromých fyzických a právnických osob, které se rozhodly vložit své soukromé finance do jediné produkce statků či služeb, aniž by očekávaly, že daná činnost bude vytvářet zisk,
  - **sektor domácností** – hraje významnou roli v koloběhu finančních toků a výrobního kapitálu.

Obr. 2.2 znázorňuje základní členění národního hospodářství z hlediska financování subjektů.

**Obr. 2.2 Členění národního hospodářství podle principu financování**



Zdroj: REKTOŘÍK, Jaroslav a KOLEKTIV. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení.*

d) podle Pestoffa

- Švédský ekonom Victor A. Pestoff využil výše uvedené členění národního hospodářství, kdy pomocí úseček rozdělil velký trojúhelník na čtyři jednotlivé sektory. Výhodou tohoto rozčlenění je, že se z trojúhelníku dají vyčíst základní charakteristiky organizací, které se v jednotlivých sektorech nacházejí.
1. **Neziskový veřejný sektor** – zde se nacházejí veřejné a neziskové organizace formálního typu – například organizační složky státu, územní samosprávné celky, kraje, obce.
  2. **Neziskový sektor domácností** – zahrnuje soukromé i neziskové společnosti neformálního typu – zejména občanská sdružení, zájmová sdružení právnických osob, sdružení bez právní subjektivity.
  3. **Neziskový soukromý sektor** – jedná se o soukromé a neziskové společnosti formálního typu – obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, církve a náboženská hnutí, politické strany apod.
  4. **Ziskový soukromý sektor** – v tomto sektoru vystupují soukromé a ziskové společnosti formálního typu – obchodní společnosti typu společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, komanditní společnosti, veřejné obchodní společnosti, družstva, živnostníci.

**Obr. 2.3 Členění národního hospodářství podle V.A. Pestoffa**



Zdroj: REKTOŘÍK, Jaroslav a KOLEKTIV. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení.*

## **2.2. Podstata neziskových organizací**

V české odborné ekonomické či legislativní literatuře se s jednoznačnou definicí pojmu nezisková organizace nesetkáme. Existuje však řada „neoficiálních“ významů tohoto slovního spojení, které se ve společnosti běžně užívají. Kromě označení „nezisková organizace“ se dále můžeme setkat s dalšími názvy takovýchto společností jako je například nevýdělečná organizace, neziskový subjekt či organizace „třetího“ sektoru.

Obecně jsou neziskové organizace charakterizovány jako organizace či společnosti, které nejsou založeny za účelem dosažení zisku, ale jejich hlavní cílem je naplnění a uskutečnění účelu, ke kterému byla společnost založena, a také zajištění potřeb svých členů nebo jiných osob.

Internetový portál Wikipedie obecně vysvětluje nevýdělečné společnosti jako organizace určené k obecně prospěšné činnosti, kterými mohou být aktivity zmírňující

utrpení, podporující zájmy chudých, chránící životní prostředí, poskytující základní sociální služby nebo sloužící k rozvoji společnosti.

Další zmínka a částečná definice neziskových organizací je také obsažena v zákoně o č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Zde v § 18 odst. 3 je stanoveno, že neziskové organizace jsou vedeny jako právnické osoby a jsou poplatníky, kteří nejsou založeni nebo zřízení za účelem podnikání. V § 18 je možné najít výčet všech společností, které do tohoto okruhu patří.

Toto vysvětlení pojmu nevýdělečných společností však postačuje pouze pro zjištění základu daně a daňové povinnosti a neobsahuje ustanovení, které by poskytovalo informace o vzniku, existenci, cílech a poslání daných společností.

### **2.3. Členění neziskových organizací**

Samotná existence neziskových organizací je pro občany velmi důležitá. V této finančně nelehké a nejisté době je význam těchto organizací patrnější více než kdy jindy. Lidé se ve složitých životních situacích na dané společnosti mohou obrátit s prosbou o pomoc. Příznivou zprávou je i to, že vzrůstá jak počet nově vznikajících organizací, tak i různorodost aktivit, ve kterých se angažují.

Nevýdělečné organizace zaštiťují velké množství různých spolků, hnutí, sdružení, celků a mnoho dalších seskupení občanů. Pro přehlednost je nutné si dané společnosti rozdělit dle různých kategorií.

Členění neziskových organizací:

*a) podle způsobu vedení:*

- **státní neziskové organizace** – jedná se především o státní fondy, příspěvkové organizace, územní samosprávné celky, organizační složky apod.,
- **nestátní neziskové organizace** – zahrnují například obecně prospěšné společnosti, nadace, politické strany a hnutí, církevní a náboženské spolky.

*b) podle způsobu financování:*

- „organizace financové zcela **z veřejných rozpočtů** (organizační složky státu a územních celků),

- organizace financované **z části z veřejných rozpočtů** – na příspěvek mají legislativní nárok (příspěvkové organizace, vybraná občanská sdružení, církve a náboženské společnosti a politické strany a politická hnutí),
- organizace financované **z různých zdrojů** (dary, sbírky, sponzoring, granty, vlastní činnost),
- organizace financované především **z výsledků realizace** svého poslání.“<sup>1</sup>

*c) podle charakteru poslání:*

- **organizace veřejně prospěšné** – cílem je uspokojení různorodých potřeb ve prospěch veřejnosti, kdy není určen konkrétní odběratel, a účelem není dosažení zisku. Jedná se například o úsilí odstranění chudoby, ochrana občanských a lidských práv, odstranění diskriminace, podpora vědy, výzkumu a vývoje, ochrana životního prostředí, podpora sociálního, kulturního a hospodářského rozvoje,
- **organizace vzájemně prospěšné** – jedná se o vzájemnou podporu skupin občanů, které jsou charakteristické společným zájmem. Účelem je tedy uspokojení vlastních potřeb členů, které však musí být v souladu morálními hodnotami a nesmí odporovat zájmům jiných občanů. Řadí se sem různé konfesní a profesní komory, ochrany zájmů skupin apod.

Naznačená členění neziskových organizací však nejsou kompletním výčtem. I když se dané společnosti dají všelijak kategorizovat, základní znaky však mají stejné, jak uvádí americký sociolog Lester M. Salamon:

- „jde o organizace, tzn. skupiny, které jsou do určité míry institucionalizovány a mají společný cíl,
- mají soukromou povahu, tj. jsou institucionálně oddělené od státní správy,
- nerozdělují zisk mezi vlastníky nebo řídicí orgány, vznikne-li jim zisk, musí ho použít na financování své činnosti a rozvoje své organizace,
- jsou samosprávné, autonomní, tj. jsou schopné řídit svou vlastní činnost, mají svá vlastní interní pravidla řízení a nejsou ovládány zvenčí,
- jsou dobrovolné, tj. zahrnují určitý významný prvek dobrovolné činnosti, ať již formou účasti v nekonkrétních aktivitách nebo ve vedení organizace.“<sup>2</sup>

<sup>1</sup> REKTOŘÍK, Jaroslav a KOLEKTIV. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie řízení*. 3.vyd. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 2010. 41 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

<sup>2</sup> FRIČ, Pavol a Rochdi GOULLI. *Neziskový sektor v České republice*. 1.vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 12 s. ISBN 80-86432-04-1.

## **2.4. Základní typy neziskových organizací**

Neziskové organizace, ať už státní či nestátní, se vyznačují základními prvky, které jsou obsaženy ve všech typech. Jednotlivé druhy společností se však v mnohém liší – právní úpravě, způsobu vedení, organizací, účelem apod., a je nutné znát vlastní podstatu každé z nich.

Typy jednotlivých neziskových organizací zachycují následující podkapitoly.

### **2.4.1. Občanská sdružení**

Občanská sdružení je typem nevýdělečné organizace, kterou lze označit jako neziskovou soukromoprávní vzájemně prospěšnou organizaci. Právní úpravu poskytuje zákon č. 83/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů o sdružování občanů. Právo sdružovat se je jedním ze základních práv v Listině základních práv a svobod, která je součástí Ústavy ČR.

„Občanské sdružení vzniká registrací na Ministerstvu vnitra se současnou evidencí na Českém statistickém úřadě, který vede evidenci sdružení. Sídlo, název, orgány a činnost občanského sdružení jsou vymezeny stanovami, návrh na registraci podávají nejméně tři občané, alespoň jeden z nich musí být starší 18 let. Název musí obsahovat označení „občanské sdružení“ nebo „o. s.“.“<sup>3</sup>

Mezi Občanská sdružení se řadí:

- odborové organizace,
- tělovýchovné jednoty,
- zahrádkáři,
- rybářské spolky,
- chovatelé včetně včelařů,
- spolky žen,
- Český červený kříž – upraven zákonem č. 126/1992 Sb. o ochraně znaku a názvu Červeného kříže,
- myslivecká sdružení a Český myslivecký svaz – upraveno zákonem č. 512/1992 Sb. o myslivosti,
- Obec architektů,

---

<sup>3</sup>MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. s 11. ISBN 978-80-7-263-675-4.



- Obec moravskoslezských spisovatelů,
- Asociace muzeí a galerií,
- amatérské kulturní spolky,
- Rada státních galerií.

#### **2.4.2. Zájmová sdružení právnických osob mající právní subjektivitu**

Další neziskovou soukromoprávní vzájemně prospěšnou organizací je zájmové sdružení právnických osob. Je upravena zákonem č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů. V § 20f – 20j je stanoveno, že právnické osoby vytvářejí zájmová sdružení k ochraně svých zájmů nebo k dosažení jiného účelu, to znamená, že účelem může být i dosažení zisku. V takovém případě však už nejde o neziskovou společnost, rozhodující je zde tedy poslání zpracované do zakladatelské smlouvy a ne právní forma.

Zájmové sdružení má formu právnické osoby a vzniká na základě písemné zakladatelské smlouvy nebo schválením účelu založení na ustavující členské schůzi formou notářského zápisu. Přílohou smlouvy nebo zápisu jsou stanovy, které obsahují název, sídlo, předmět činnosti, úpravu majetkových poměrů, vznik a zánik členství, práva a povinnosti členů, orgány společnosti a vymezení jejich působnosti a výši členského příspěvku.

V občanském zákoníku jsou také upraveny zájmová sdružení bez právní subjektivity a to v § 829 – 841. Toto sdružení však nemá způsobilost k právům a povinnostem. Vzniká na základě zakládacích smlouvy, kde jsou uvedeny jednotlivé majetkové hodnoty vnášené jednotlivými osobami. Nejde však o typickou soukromoprávní neziskovou organizaci.

#### **2.4.3. Profesní komory**

Profesní komory jsou poslední vybranou společností mající charakter vzájemně prospěšné společnosti. Členství v komorách bývá zpravidla povinné a k výkonu dané profese je toto členství základní podmínkou.

- **Komora daňových poradců** – právní úprava je zajištěna zákonem č. 523/1992 Sb. o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců. Podle této právní normy se upravuje vznik, postavení, působnost komory, dále stanovuje předpoklady pro výkon profese daňového poradce.

- **Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora, Česká lékárnická komora** – jsou zřízeny zákonem č. 220/1991 Sb. Komora sdružuje všechny lékaře, stomatology a studenty vysokoškolského studia farmacie. Komory vedou seznamy všech svých členů a dohlížejí na odbornost vykonávané práce a hájí jejich čest a zájmy.
- **Komora auditorů** – základní právní normou je zákon č. 524/1992 Sb. o auditorech a Komoře auditorů ČR, která upravuje postavení a činnost auditorů a jejich asistentů, vznik, postavení a působnost komory, vymezuje předpoklady pro výkon funkce auditora. Účelem komory je mimo jiné zvyšování odbornosti auditorů, provádění odborných zkoušek a následně vydávání osvědčení k výkonu auditorské činnosti.
- **Česká advokátní komora** – zákon č. 85/1996 Sb. o advokacii upravuje postavení advokátů, členství v komoře, které je povinné (advokátem může být pouze fyzická osoba zapsaná v seznamu vedeného komorou), jednotlivé orgány (jako je představenstvo, revizní komise, kárná komise) a další důležité údaje.
- **Česká komora architektů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě** – tyto komory jsou zakládány na základě zákona č. 360/1992 Sb. Autorizovaní architekti, inženýři a technici splňující zákonné podmínky se povinně stávají členy těchto komor.
- **Notářská komora ČR, Notářské komory** – komory, které jsou upraveny zákonem č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti, jsou právníckými osobami a sdružují všechny notáře, jejich zástupce, náhradníky a pracovníky notáře.
- **Hospodářská komora ČR, Agrární komora ČR** a další.

#### **2.4.4. Obecně prospěšné společnosti**

Obecně prospěšná společnost patří do skupiny neziskových soukromoprávních veřejně prospěšných organizací. Její právní úprava je k nalezení v zákoně č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných organizacích. Jedná se o právnickou osobu, která poskytuje veřejnosti obecně prospěšné služby za předem stanovených podmínek. Vzniká sepsáním zakládací smlouvy,

která je zapsaná do rejstříku obecně prospěšných společností u příslušného rejstříkového soudu. Společnost je vedena pomocí orgánů – statutárním orgánem je správní rada, která vydává statut společnosti, kontrolním orgánem je dozorčí rada, výkonným orgánem je ředitel, který nemůže být členem správní ani dozorčí rady.

„Financování obecně prospěšné společnosti je zajištěno:

- z dotací ze státního rozpočtu,
- z rozpočtu územních samosprávných celků,
- ze státního fondu,
- z příspěvků a darů od jiných fyzických a právnických osob
- z vlastní činnosti,
- z hospodářské činnosti.“<sup>4</sup>

Cílovou oblastí, kde se obecně prospěšné společnosti prezentují, je zpravidla sociální oblast (sociální ústavy, stravování pro důchodce, penziony pro důchodce apod.), oblast zdravotnictví (léčebny pro dlouhodobě nemocné), a také oblast školství a kultury (kina, muzea, galerie, divadla).

#### **2.4.5. Nadace a nadační fondy**

V zákoně č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech je možné nalézt označení těchto institucí jako účelová sdružení majetku zřízená a vzniklá pro dosahování obecně prospěšných cílů. Vznik nadace a nadačního fondu je vázán na uzavření písemné smlouvy mezi více zřizovateli nebo sepsání zakládací listiny, je-li zřizovatel jen jeden.

Od roku 1998 je stanovena povinná minimální výše nadačního jmění a to ve výši 500 000 Kč. Vkládané jmění může mít formu jak finančních prostředků, tak i formu nepeněžního majetku nebo cenných papírů. Roční uzávěrka nadace podléhá ověření auditorem vždy, roční uzávěrka nadačního fondu jen v případě, kdy úhrn celkových nákladů či výnosů převyší 3 000 000 Kč, nebo pokud je majetek nadačního fondu vyšší než 3 000 000 Kč.

---

<sup>4</sup>MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. s 20. ISBN 978-80-7263-675-4.

Poskytování služeb nadacemi a nadačními fondy je zaměřeno především na rozvoj duchovních hodnot, ochranu lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochranu životního prostředí, ochranu kulturních památek a tradic, rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu.

#### **2.4.6. Politické strany a politická hnutí**

Zákon č. 340/2000 Sb. o sdružování v politických stranách a v politických hnutích uvádí, že strany a hnutí jsou právnickými osobami, členství je dobrovolné a možné od 18 let věku. Je nutná registrace strany či hnutí na Ministerstvu vnitra, návrh na registraci provádí přípravný výbor, k zapsání strany či hnutí je nutné mít podporu minimálně jednoho tisíce občanů.

Registrovaní členové za závazky strany či hnutí neodpovídají, ani neručí, ale sama právnická osoba ručí za své závazky celým svým majetkem. Politickým stranám není dovoleno přijímat dary z tzv. veřejných rozpočtů od státu, obcí, státních podniků, příspěvkových organizací, obecně prospěšných společností, zahraničních právnických osob a podobně. Výmazem ze seznamu stran a hnutí dochází k zániku strany či hnutí.

#### **2.4.7. Organizační složky státu**

Organizační složka státu je nezisková veřejnoprávní organizace, upravená zákonem č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. Nejde však o právnickou osobu, i když je organizační složka účetní jednotkou.

„Organizační složkou státu jsou ministerstva a jiné správní úřady státu, Ústavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nejvyšší kontrolní úřad, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády České republiky, Kancelář Veřejného ochránce práv, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky a dřívější státní rozpočtové organizace zřízené zvláštním předpisem, nebo zřízené ústředními orgány, okresními úřady a školskými úřady. Dále také Úřad pro ochranu osobních údajů, Úřad pro zahraniční styky a informace.“<sup>5</sup>

Organizační složka vzniká na základě zřizovací listiny. Vznik, veškeré změny i zánik dané složky vycházejí v Ústředním věstníku České republiky.

---

<sup>5</sup> REKTOŘÍK, Jaroslav a KOLEKTIV. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie řízení*. 3.vyd. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 2010. 57 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

Organizační složka územního samosprávného celku se zřizuje na základě zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a má odlišné postavení než organizační složka státu, protože vzniká rozhodnutím zastupitelstva a není účetní jednotkou.

#### **2.4.8. Příspěvkové organizace**

Příspěvkové organizace státu právně upravené zákonem č. 218/2000 Sb. – rozpočtová pravidla a zákonem č. 219/2000 Sb. jsou právnickou osobou zřízenou některým z ústředních orgánů státní správy. Ke vzniku je nutná zřizovací listina v zákonem stanové formě, kterou vydává zřizovatel.

Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky, které získá hlavní činností, i s prostředky získané ze státního rozpočtu. Dále vede své prostředky ve formě finančních fondů, kterými ze zákona jsou rezervní fond, fond reprodukce majetku, fond odměn a fond kulturních a sociálních služeb.

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků se zakládají podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a jsou zřizovány okresem nebo obcí. Jedná se o právnickou osobu založenou na základě zřizovací listiny, kde vymezený hlavní účel a předmět činnosti, který bývá zpravidla neziskový a jeho rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.

Příspěvková organizace územních samosprávných celků hospodaří s velmi podobnými finančními prostředky jako příspěvkové organizace státu. Také vytvářejí vlastní fondy, kterými jsou rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Tyto organizace mohou ve své doplňkové činnosti dosahovat zisku, který však musí být použit jen k financování hlavní činnosti.

#### **2.4.9. Vyšší územní samosprávné celky**

Základní jednotkou vyšších územních samosprávných celků jsou kraje. Základní jednotkou územních samosprávných celků je obec.

Kraj je územní společenství občanů. Samosprávu vykonává podle zákona č. 129/2000 Sb. o krajích a v souladu s potřebami kraje. Jedná se o veřejnoprávní korporaci, která pečuje o všestranný rozvoj svého území a svých občanů.

Okruh pravomocí kraje je vymezen samostatnou a přenesenou působností. Může k plnění úkolů v samostatné působnosti zřizovat a rušit organizační složky a příspěvkové organizace, předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně, vydávat obecně závazné vyhlášky, celkově koordinovat rozvoj svého územního obvodu.

Výkon státní správy na vymezeném území kraje spadá do přenesené působnosti kraje. K tomuto výkonu získává příspěvek ze státního rozpočtu. Vrcholným orgánem je zastupitelstvo kraje, počet jeho členů je dán počtem obyvatel mající trvalé bydliště v územním obvodu. Dalším důležitým orgánem je rada kraje, hejtmán kraje a další zřizované komise a výbory.

Obec je společenství občanů tvořící územní celek vymezený hranicí území obce. Jde o veřejnoprávní korporaci, která se stará o všeobecný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Volené zastupitelstvo obce je správním orgánem. Nezbytnými orgány jsou rada obce, starosta obce, který obec zastupuje navenek, a obecní úřad. Stejně jako kraj, tak i obec vykonává samostatnou a přenesenou působnost. Samostatnou působností se rozumí vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, pro uspokojování potřeb bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, výchovy a vzdělávání, schvalování rozpočtu obce, zřizování trvalých i dočasných peněžních fondů a mnohé další. Výkon státní správy v přenesené působnosti se projevuje ve vedení matriky, funkce stavebního úřadu, řešení sociální problematiky apod.

#### **2.4.10. Veřejné vysoké školy**

Vysoké školy jsou dle zákona č. 111/1998 Sb. určeny jako nejvyšší stupeň vzdělávací soustavy, jsou vrcholným centrem vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti.

Veřejné vysoké školy musí na základě zákona povinně zveřejňovat výroční zprávy o činnosti a o hospodaření, dlouhodobý záměr a výsledky hodnocení vysoké školy.

Mezi orgány veřejné vysoké školy patří zejména akademický senát, rektor, vědecká nebo umělecká rada, disciplinární komise a další.

„Finanční zdroje veřejné vysoké školy:

- dotace ze státního rozpočtu,
- poplatky spojené se studiem,
- výnosy z majetku,
- jiné příjmy ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů obcí,

- výnosy z doplňkové činnosti,
- příjmy z darů a dědictví.“<sup>6</sup>

### 2.4.11. Státní fondy

Státní fondy jsou právnickými osobami, které hospodaří se státním majetkem. Jsou zřizovány podle zákonů, které se daného fondu týkají.

- **Státní fond životního prostředí** – správcem tohoto fondu je Ministerstvo životního prostředí, jeho činnost je definována statutem a jedná se zejména o podporu rozvoje a ochrany životního prostředí.
- **Státní fond kultury** – fond spravuje Ministerstvo kultury ČR. Prostředky fondu lze poskytovat na konkrétní kulturní projekty – výstavní a přednáškovou činnost, ediční činnost, získávání a ochranu kulturních památek a sbírkových předmětů, podpora knižního fondu apod.
- **Státní fond na podporu kinematografie** – fond spadá do pravomocí Ministerstva kultury ČR, v čele fondu stojí ministr kultury, který odpovídá za hospodaření fondu. Z fondu se financuje například tvorba, výroba a distribuce českého kinematografického díla, propagace a další.
- **Státní zemědělský intervenční fond** – hlavním cílem fondu je regulace trhu s produkty rostlinné a živočišné výroby a výrobků, které vznikají jejich zpracováním.
- **Pozemkový fond České republiky** – působnost fondu je dána zákonem o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jiném zemědělskému majetku.
- **Státní fond dopravní infrastruktury** – hlavní činností fondu je rozvoj, výstavba, údržba a modernizace silnic a dálnic, železničních dopravních cest a vnitrozemských vodních cest.
- **Státní fond rozvoje bydlení** – fond podporuje rozvoj bydlení v ČR formou poskytování peněžních prostředků na zákonem vymezené účely.

---

<sup>6</sup>MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. s 22. ISBN 978-80-7263-675-4.

## **2.5. Charakteristika registrovaných církví a náboženských společností**

Registrované církve a náboženské společnosti (CNS) patří mezi nestátní neziskové organizace, které jsou založeny spíše za účelem poskytování produktů a služeb k užitku a prospěchu veřejnosti, společnosti nebo i svým členům, než k finančnímu prospěchu dané organizace. Tyto organizace nejsou zřízeny ani spravovány veřejnou správou, mají tedy soukromou povahu, nejsou ovládány zvenčí a případný zisk slouží k podpoře činnosti v následujících letech.

Základním právním pramenem upravující církve a náboženské společnosti je zákon č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech) ve znění pozdějších předpisů. Zákon však není jediným pramenem. Stejnou váhu důležitosti také má ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, kde ve článku 15 stojí: „Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání zaručena. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání“.<sup>7</sup>

Zákon o církvích a náboženských společnostech na základě uvedeného práva vychází a upravuje práva a povinnosti jednotlivých církevních subjektů. Definuje církve a náboženské společnosti jako „dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry, založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování a duchovní služby.“<sup>8</sup>

Vznikem církve nebo náboženské společnosti, která je právnickou osobou, je den registrace na Ministerstvu kultury ČR, kde vzniklá organizace získává své identifikační číslo. Registrace se provádí na základě žádosti podané minimálně třemi osobami staršími 18 let, ve které musí být splněny zákonné podmínky, kterými jsou určení základních charakteristik církve nebo náboženské společnosti, jejího učení a poslání, dále doložit zápis o založení CNS na území ČR a listinu s originály podpisů nejméně 300 zletilých občanů ČR nebo cizinců s trvalým pobytem v ČR hlásících se k této církvi či náboženské společnosti.

---

<sup>7</sup> Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

<sup>8</sup> Zákon č. 3/2002 Sb, o církvích a náboženských společnostech.



Církev a náboženské společnosti k naplňování svých cílů mohou zakládat další organizace, především ve formě církevních právnických osob. Dané osoby mají různá poslání a obecně se dělí do pěti skupin:

- základní jednotky CNS – farnosti, obce, sbory, misijní skupiny – založené za účelem modlitebního nebo bohoslužebného shromažďování věřících,
- vyšší organizační složky – biskupství, arcibiskupství, konference, církevní provincie, diecéze a regionální sdružení,
- charity a diakonie sloužící potřebným lidem,
- řeholní řády, které uspokojují potřeby řeholního života,
- jiné organizace – vzdělávací instituty, centra pro mládež a rodinu, církevní hnutí, semináře a bratrstva apod.

Financování církví a náboženských společností je problematika velmi rozsáhlá. Při určování způsobu financování je nutné vycházet z historického bádání a vztahu mezi státem a církví. Hospodaření CNS je upraveno zákonem č 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění pozdějších předpisů, a také již zmíněným zákonem o církvích a náboženských společnostech, kde lze v § 27 odst. 4 nalézt výčet hlavních zdrojů příjmů, kterými jsou zejména:

- „příspěvky fyzických a právnických osob,
- příjmy z prodeje a pronájmu movitého, nemovitého a nehmotné majetku CNS,
- úroky z vkladů,
- dary a dědictví,
- sbírky a příspěvky z části výtěžků podle zvláštního zákona,
- půjčky a úvěry,
- příjmy z podnikání nebo z jiné výdělečné činnosti,
- dotace.“<sup>9</sup>

Jako jeden ze základních zdrojů financování jsou příjmy z veřejného rozpočtu, protože u většiny organizací tvoří až dvě třetiny veškerých příjmů a tím pádem se tyto organizace stávají závislé na pomoci ze strany státu. Podpora tedy probíhá formou dotací, grantů, příspěvků, veřejných zakázek a ostatních nahodilých veřejných příjmů.

---

<sup>9</sup> Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech.

Právní systém v zákoně o dani z příjmů č. 586/1992 Sb. poskytuje možnost kompenzace vynaložených darů pro štedré dárce. Dle § 15 si mohou fyzické osoby uplatnit jako nezdánitelnou část základu daně celkovou hodnotu darů poskytnutých obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnickým osobám, a to na financování vědy a vzdělání, výzkumných a vývojových účelů, kultury, na sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní, náboženské, tělovýchovné, sportovní a jiné účely až do výše 10 % základu daně, kdy minimální úhrnná hodnota je stanovena na 2 % základu daně nebo nejméně 1 000 Kč.

Pro právnické osoby existuje podobná úleva podle § 34, kdy si od základu daně mohou odečíst hodnotu darů maximálně do výše 5 % základu daně, kdy minimální hranice hodnoty daru je 2 000 Kč. Dále si mohou poplatníci, kteří nejsou založeni za účelem podnikání, snížit základ daně až o 30 %, maximálně však 1 mil. Kč, jestliže použijí takto ušetřené peníze na krytí nákladů souvisejících s výkonem jejich „neziskové“ činnosti, a to v třech bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích.

### 3. Charakteristika neziskové organizace Charita Hodonín

Název neziskové společnosti Charita už samo o sobě něco vypovídá. Pramení totiž z latinského slova *caritas*, což v překladu znamená slitování, smilování. Bez jakéhokoli podrobnějšího zkoumání tedy můžeme říci, že se jedná o nějakou dobrovolnou či dobročinnou službu, která spočívá v pomoci občanům, dětem, starým, nemocným či sociálně slabým lidem a dalším strádajícím. V současné době se charita prakticky projevuje jak formou peněžitých i nepeněžitých darů, tak i ve formě humanitárních prací vykonávaných bez nároku na honorář.

S pojmem charita je v těsně vázán pojem filantropie. Vychází z řeckého jazyka, a to ze slov *filein*, česky milovat a *anthrōpos*, v překladu člověk. Můžeme tedy podotknout, že filantropem je označován člověk, který chová lásku k člověku, která se projevuje humanisticky zaměřenou dobročinností, darováním peněz, zboží, času či úsilí na obecně prospěšné účely, kde jsou jasně definované cíle ukotvené v delším časovém horizontu.

V České republice existují desítky charitativních a humanitárně zaměřených organizací a nadací. Mezi ty největší patří **Charita Česká republika**, **Člověk v tísni**, **ADRA** (česká pobočka mezinárodní humanitární organizace), **Český červený kříž** a mnohé další společnosti.

#### 3.1. **Nezisková organizace Charita Česká republika**

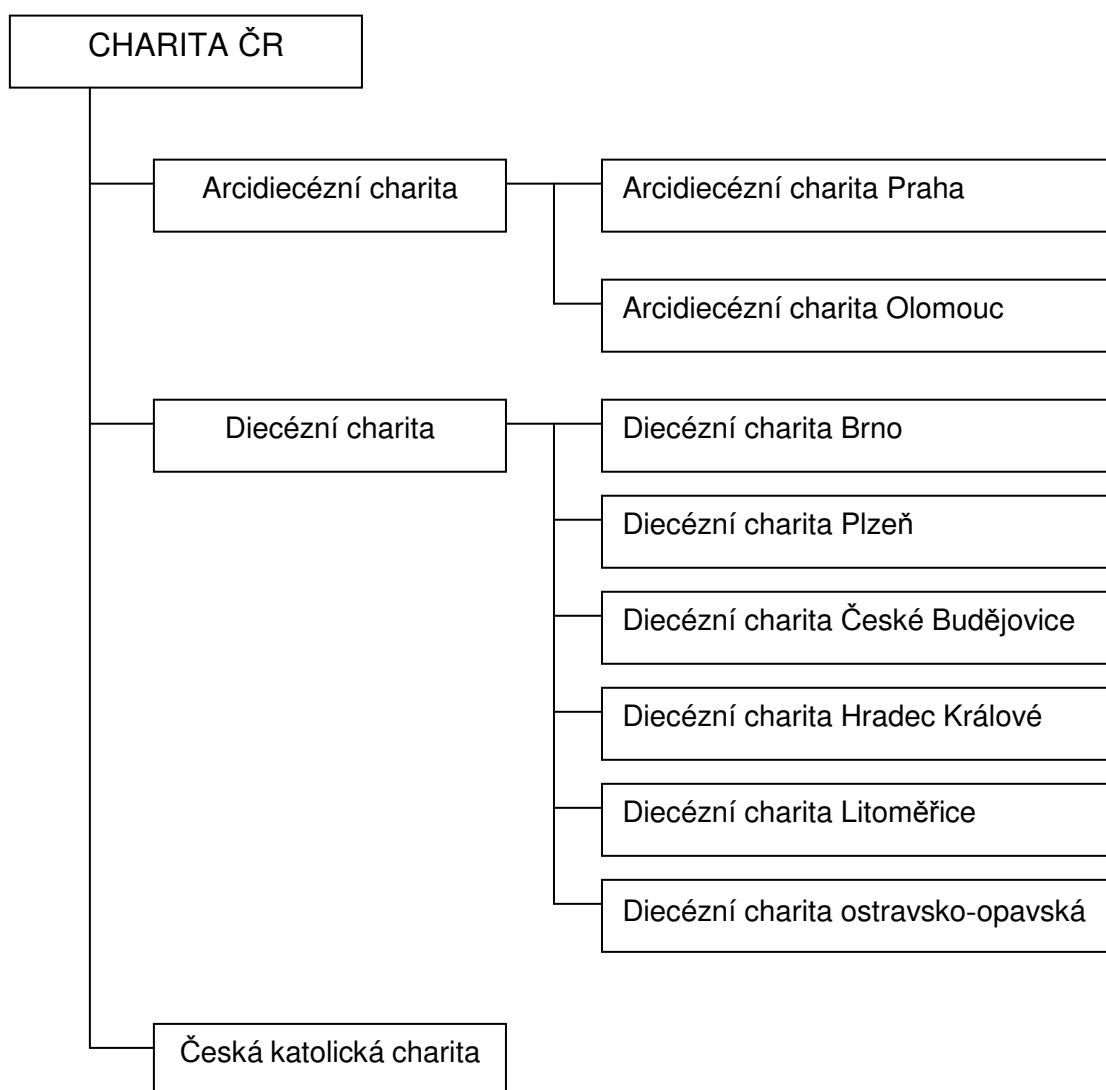
Charita Česká republika je největším nestátním poskytovatelem sociálně zdravotních služeb v České republice s více než stoletou historií. Cílem této neziskové organizace je pomoc potřebným na území ČR, ale stále více se zaměřuje na humanitární a především rozvojovou pomoc do zahraniční států.

Právní postavení Charity ČR určuje její forma – jedná se o církevní právnickou osobou, která je útvarem Římskokatolické církve registrované v ČR podle zákona 3/2002 Sb. a je zřízena podle Kodexu kanonického práva, což je soubor vnitřních předpisů a norem Římskokatolické církve závazný pro všechny římskokatolíky.

Základními pilíři Charity ČR jsou 6 diecézních a 2 arcidiecézní charity. Devátým „základem“ je Česká katolická charita – jsou to různá centra a domovy duchovních a řeholnic.

V jednotlivých arci/diecézních charitách je základní složkou oblastní, městská či farní charita. Počet a velikost jednotlivých charit je velmi rozdílný. V některých částech ČR vede farní charitu malá skupinka dobrovolníků, na jiném místě můžeme nalézt velké organizace čítající stovku zaměstnanců. V současné době můžeme na našem území nalézt více než 350 farních, městských či oblastních charit, které zřizují a provozují více než 500 projektů (různých středisek pomoci).

**Obr. 3.1 Organizační struktura Charity Česká republika**



*Zdroj: vlastní zpracování*

### **3.2. Vznik neziskové organizace Charita Hodonín**

Organizace Charita Hodonín je součástí Charity ČR a to na oblastní úrovni. Poslání a cíle společnosti vycházejí ze základních křesťanských hodnot a to především v poskytování pomocné ruky těm nejpotřebnějším, tedy lidem, kteří se o sebe nemohou postarat jak v důsledku stáří, fyzického či duševního handicapu, tak i nepříznivých sociálních a finančních podmínek.

Charita Hodonín je církevní právnickou osobou založenou v listopadu 1992. V roce 2012 to tedy je 20 let od založení společnosti. Jedná se o oblastní charitu, která spadá do územní správy pod Diecézní charitu Brno. Dalšími oblastními složkami Brněnské diecéze jsou charity Blansko, Brno, Břeclav, Jihlava, Rajhrad, Tišnov, Třebíč, Znojmo a Žďár nad Sázavou. Charita Hodonín působí celkem v 8 obcích hodonínského děkanátu. Hodonínský děkanát představuje 19 římskokatolických farností.

Charita Hodonín nabízí potřebným lidem všechny druhy i formy sociálních služeb definované v zákoně o sociálních službách č. 1008/2006 Sb. a jedná se o :

- sociální poradenství,
- služby sociální péče,
- služby sociální prevence.

Oblastní Charita Hodonín uskutečňuje své cíle a poslání jak formou poskytování výše zmíněných služeb, tak i další humanitární činností především v zahraničí. Od roku 2006 se zapojila do pomoci českým vesnicím v Rumunsku. Samozřejmostí je organizační podpora každoroční dobročinné akce Tříkrálová sbírka, kterou pořádá Charita ČR, na základě zákona č. 117/2001 Sb. o veřejných sbírkách.

#### **Obr. 3.2 Logo Charita ČR**



*Zdroj: [www.hodonin.charita.cz](http://www.hodonin.charita.cz)*

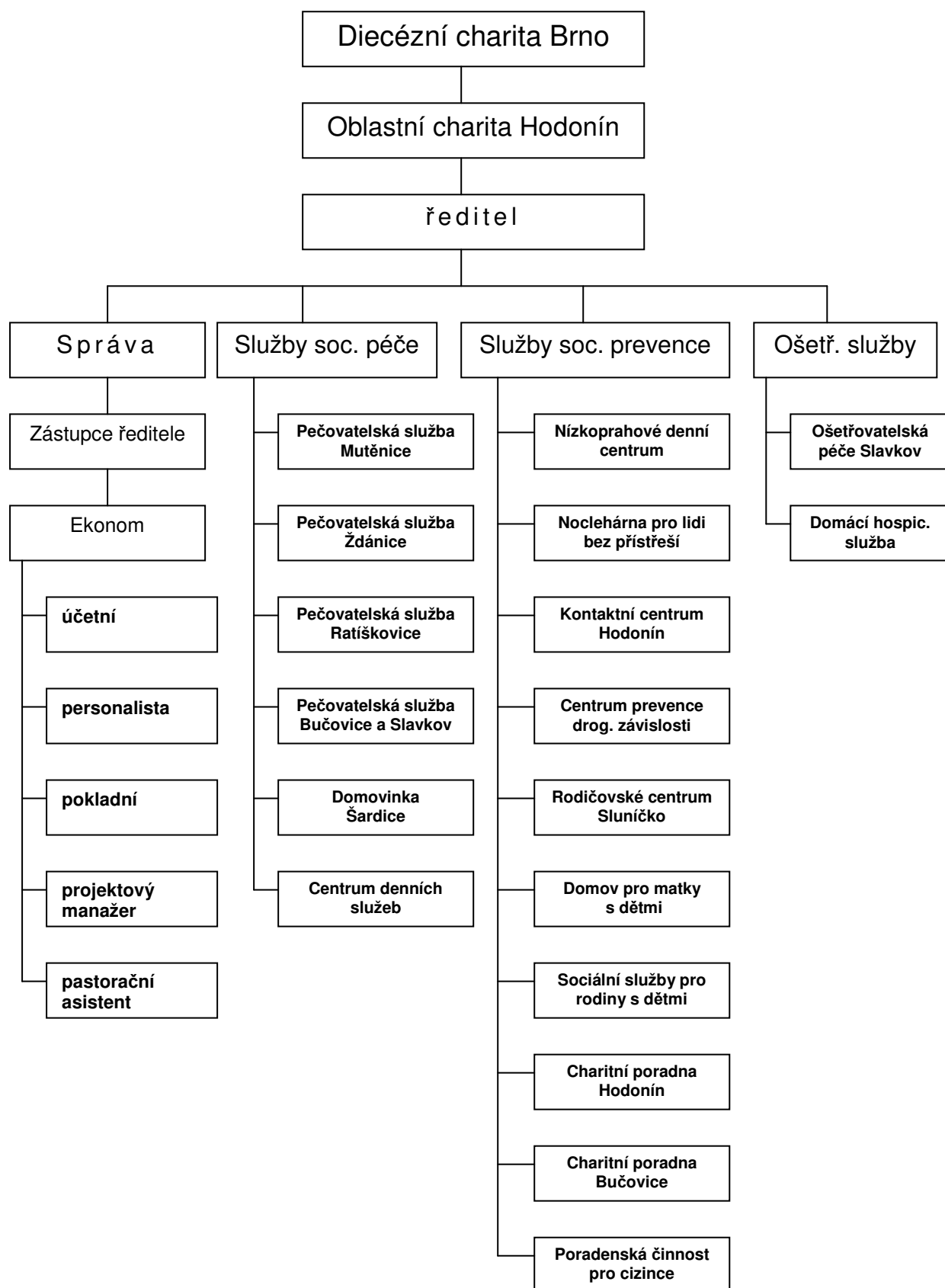
### **3.3. Organizační struktura Charity Hodonín**

Nezisková organizace Charita Hodonín je nestátní organizace, která své poslání uskutečňuje zejména prostřednictvím materiální, sociální, humanitární pomoci a rozvoje těchto služeb, psychické a duchovní pomoci potřebným lidem a rovněž prostřednictvím úsilí o spravedlivější podmínky ve společnosti.

Základní zásady a hodnoty vychází z Kodexu Charity ČR, který byl vydán zřizovatelem charity a to Českou biskupskou konferencí, která zastupuje Římskokatolickou církev v ČR. Poskytování charitních služeb ohroženým lidem nebo lidem v nouzi probíhá bez ohledu na jejich věk, pohlaví, politické smýšlení, rodinné uspořádání, zdravotní stav, sexuální orientaci, sociální a ekonomickou situaci a postavení, příslušnost k sociální nebo etnické menšině, víře, náboženství a kultuře. Při poskytování charitní pomoci v zahraničí jsou služby vykonávány s respektem vůči domácím zvyklostem a náboženským vyznáním.

Dané zásady a hodnoty musí dodržovat všichni pracovníci – jak dobrovolníci, tak i zaměstnanci a vedoucí pracovníci. Organizační struktura Charity Hodonín je zobrazena na obrázku 3.3. V čele společnosti stojí ředitel, který ji řídí a zastupuje navenek. Jmenován do své funkce bývá brněnským biskupem na návrh Rady Diecézní charity Brno. Toto jmenování je na dobu neurčitou, biskup může ředitele kdykoliv (při závažných okolnostech) odvolat či nahradit jinou osobou. Ředitel jmenuje svého zástupce pro případ nečekané události. Přímo podřízení vedoucímu Charity jsou pracovníci v oblasti samotné správy organizace a také vedoucí jednotlivých projektů, celkem 17 osob na území, kde Oblastní Charita Hodonín působí a provozuje své služby. V organizaci není zřízena Rada společnosti, ani komise různých zaměření. Ředitel přímo odpovídá vedení Diecézní charitě Brno.

**Obr. 3.3 Organizační struktura Charity Hodonín**



*Zdroj: vlastní zpracování*

### **3.4. Služby poskytované organizací Charita Hodonín<sup>10</sup>**

Základním znakem všech neziskových organizací je uskutečňování stanovených poslání a cílů. Na rozdíl od obchodních společností to není zisk, ale uspokojení různých potřeb a pomocí. Poskytovaných služeb je nepřeborné množství a u většiny charit v České republice můžeme najít jisté podobnosti v základní míře pomoci.

Rozdílnost a jednotlivé odlišnosti však závisí na spoustě různých faktorů, které danou organizaci ovlivňují. Jedná se především o velikost společnosti, která udává, kolik různých projektů může pojmout a zabezpečit. Dalším faktorem může být územní prostor, kde se daná diecézní, oblastní či farní charita může projevit. Jiný rozsah působnosti bude mít zřejmě charita, která je jednou z mála v celém kraji, než oblastní charity v městech, která jsou od sebe vzdálena pár kilometrů. Neméně důležitým vlivem na velikost a rozsah poskytovaných služeb je štědrost dárců a vývoj morálních a humanitních hodnot ve společnosti.

Vedení jednotlivých charit tedy musí rozhodnout z důvodu omezené finanční situace, kterým směrem se daná pomoc bude projevovat, kterou službu uzná jako nejpotřebnější a komu bude tíživá situace odlehčena.

Oblastní charita Hodonín uskutečňuje své poslání a cíle třemi základními směry (jak vyplývá z organizační struktury). Jedná se o:

- služby sociální péče – jsou zde zahrnuty služby ve formě zřizování charitních pečovatelských služeb, center denních služeb – jedná se především o pomoc lidem pokročilého věku,
- služby sociální prevence a sociálního poradenství – spočívají v poskytnutí pomoci lidem, kteří „sešli ze své cesty“ – lidem bez domova, zřízení centra prevence drogové závislosti a následná práce s drogově závislými, matkám či rodinám v tísní a další poradenská centra jak pro občany ČR, tak i pro potřebné zahraniční zájemce,
- služby ošetrovatelské péče – jedná se o poskytování domácí hospicové péče a charitní ošetrovatelské služby.

V následujících podkapitolách jsou popsány jednotlivé charitativní služby, ve kterých je zřizovatelem Charita Hodonín. V každé oblasti je uvedeno, jaké jsou cíle organizace, popis poskytovaných služeb a jejich využití.

---

<sup>10</sup> Zdroj: Výroční zprávy z roku 2006 – 2010, Výroční zpráva roku 2011 nebyla v době zpracování k dispozici.



## **Služby sociální péče**

Charitní pečovatelské služby jsou nejčtenější službou poskytovanou Oblastní charitou Hodonín. Jsou zřízeny celkem v sedmi obcích patřících do hodonínské oblasti (Slavkov, Bučovice, Mutěnice, Dolní Bojanovice, Šardice, Ratíškovice a Ždánice).

### **Charitní pečovatelská služba Slavkov a Bučovice**

Charitní pečovatelská služba v Bučovicích vznikla v roce 2002. V roce 2007 však došlo k vytvoření dalšího samostatného pracoviště a to ve Slavkově. Stárnutí obyvatelstva je nepopíratelný fakt, který ovlivňuje rozvoj naší společnosti. Cílem tohoto Domova pokojného stáří je poskytnutí pomoci, podpory a péče lidem, kteří mají v důsledku stáří nebo zdravotního stavu sníženou schopnost postarat se o vlastní osobu a domácnost. Cílovou skupinou uživatelů jsou senioři a lidé se zdravotním postižením starší 27 let.

Počet uživatelů služeb (jak přímo v domově, tak i v terénu) každý rokem roste. V roce 2006 se o 194 klientů starali 3 pracovníci. Po rozšíření působnosti do Slavkova se počet klientů zvedl na zhruba 320 a o uspokojení jejich sociálních potřeb se staralo 11 pracovníků. V současné době uvedené statistiky stále rostou.

Mezi poskytované služby těchto Domovů patří:

- pomoc při zvládání hygienických, stravovacích a dalších denních situací,
- pomoc při zabezpečení chodu domácnosti,
- pomoc při zabezpečení kontaktu uživatele služby s jeho rodinou,
- a další (masáže, dohled apod.).

### **Charitní pečovatelská služba Mutěnice – Dolní Bojanovice**

Vznik pečovatelské služby v Mutěnicích a Dolních Bojanovicích probíhal v roce 1998. Posláním pečovatelské služby je sociální pomoc obyvatelům v obcích a v okolních vesnicích formou komplexních ambulantních i terénních pečovatelských služeb seniorům, kteří potřebují pomoc druhé osoby při zvládání každodenních činností, vlastní sebeobsluhy, zajištění chodu a údržby domácnosti.

Terénní služby spočívají v návštěvě klienta v jeho domácnosti a poskytnutí kompletní pomoci – například dohled u nemocného, donáška a podání stravy, nákupy, běžné úkony denní hygieny, doprovod k lékaři, praní a žehlení, úklid, masáže, manikúra, pedikúra a další. Je zde patrná snaha pracovníků nabídnout takový rozsah služeb, aby uživatelé mohli prožít důstojné stáří co nejdéle v přirozeném (domácím) prostředí.

Ambulantní službou se rozumí využívání sociálních služeb přímo ve středisku pečovatelských služeb. Jedná se především o využívání malometrážních bytů osobami, u nichž došlo k velkému snížení soběstačnosti v základních životních dovednostech, a to z důvodu úbytku fyzických i mentálních schopností, onemocnění, osamění, zdravotního postižení a dalších důvodů.

Vzhledem ke stále se rozšiřujícímu sortimentu poskytovaných služeb a pomocí se v roce 2010 vyšplhal počet klientů na 378 seniorů. Kvalifikované pečovatelky poskytují služby dle „Standardů kvality sociálních služeb“, což jsou pravidla a kritéria, podle kterých zaměstnanci služby pracují, aby byla zajištěna kvalita a profesionalita nabízených služeb.

### **Charitní pečovatelská služba Ratíškovice**

Posláním Charitní pečovatelské služby Ratíškovice je sociální pomoc občanům, kteří jsou odkázáni na pomoc od druhých lidí, stejně jako v předešlých zřízeních. Tato charitní péče nabízí soubor pečovatelských sociálních služeb tak, aby zůstal zachován běžný způsob života seniorů a aby pomocí pečovatelky využívali své vlastní zdroje a i nadále zůstali v kontaktu se svou rodinou a přáteli.

Pečovatelské služby probíhají v budově „Domov pokojného stáří“ v Ratíškovicích (např. masáže, pedikúra, koupel v hydromasážní vaně či bezbariérové sprše), ale také v domácnostech individuálních klientů. Počet občanů využívajících tyto služby si drží dlouhodobější mírně klesající trend, který se pohybuje kolem 200 klientů. Například v roce 2006 jich služby DPS využilo 220, v roce 2010 „jen“ 195.

### **Charitní pečovatelská služba Ždánice**

Pečovatelská služba ve Ždánicích zahájila samostatnou činnost 1. 1. 1995. V této době byl také zahájen provoz Domu pečovatelské služby, který je „základním kamenem“ této charitní instituce. V budově DPS se nachází celkem 24 bytů, z toho 6 bezbariérových, 15 bytů pro jednotlivce a 3 byty pro dvojice, dále pak hygienické středisko, výdejna stravy s jídelnou, prádelna a technické zařízení.

Denní kapacita pečovatelské služby je 6 – 65 uživatelů. Počet uživatelů je závislý na náročnosti jejich požadavků. Od roku 2006, kdy si tento druh péče objednalo 140 klientů, jejich počet stále roste.

## **Domovinka – charitní pečovatelská služba Šardice**

Hlavní ideou projektu je umožnit seniorům a osobám se sníženou soběstačností prožít léta stáří a nemoci v rodné vsi, ve svém domě a zůstat tak součástí přirozeného místního společenství. Domovinkou se rozumí zázemí pro pečovatelky a centrum pro seniory. Mimo jiné se zde nachází i klub, který může navštěvovat každý občan v důchodovém věku, schází se v určité dny a dobu.

Ambulantně i terénně Domovinka nabízí tyto služby:

- pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

## **Centrum denních služeb Slavkov u Brna**

Cílem Centra denních služeb je nabízet podporu a pomoc seniorům a zdravotně postiženým osobám, které v důsledku stáří nebo zdravotního postižení nejsou schopni plnohodnotně po celý den žít ve svém přirozeném domácím prostředí a jsou odkázáni na pomoc jiné osoby nebo instituce.

Kapacita zařízení je 15 klientů, denní kapacita zařízení je 10 uživatelů. Mezi poskytované služby patří:

- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- pomoc při uplatnění práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- svoz a následný odvoz uživatelů,
- canisterapie (kontakt se psy).

## **Služby sociální prevence a sociálního poradenství**

Další, neméně důležitou složkou organizační struktury služeb poskytovaných Oblastní charitou Hodonín, jsou služby zaměřené na prevenci „sociálních hrozeb“ a poradenství a podpora základních sociálních skupin společnosti. Jedná se především o služby lidem, kteří se buď vlastním nebo cizím přičiněním dostali na okraj společnosti.

Po celé naší republice Charita ČR zřizuje např. centra pro lidi bez peněz, jídla či domova, kontaktní centra pro občany, kteří jsou již závislí na různých návykových látkách a domovy, kde mohou matky se svými dětmi v sociálně nevlídné situaci „složit svou hlavu“. V oblasti prevence a poradenství se jedná o služby pro matky s dětmi, charitní poradny ohledně právních a sociálních služeb a také centrum pro cizince, kteří se ocitli ve slepé uličce.

### **Nízkoprahové denní centrum Hodonín**

Nízkoprahové denní centrum je zařízení, jehož účelem je poskytnout základní sociální pomoc a služby lidem v nepříznivé sociální situaci. Jedná se především o lidi bez přístřeší, rodinného zázemí a ty, kteří žijí v bytových podmínkách ohrožujících zdraví nebo život. Poskytované služby jsou jak fyzického, tak i psychického rázu.

Fyzickými potřebami můžeme rozumět:

- zabezpečení základních lidských potřeb – hygiena, jídlo, teplo, spánek, bezpečí, zázemí,
- zachování důstojnosti lidského života.

Psychická a duševní pomoc se projevuje v těchto službách:

- zlepšení stávající situace uživatele – pomoc při nalezení ubytování, zaměstnání, vyřízení dokladů, dávek sociální péče,
- vzbuzení zájmu uživatele o aktivní spolupráci při řešení jeho situace,
- resocializace – zpětné začlenění uživatele do společnosti, pomoc a spolupráce v přirozených sociálních skupinách – rodina, přátelé, spoluobytelé obce,
- vedení uživatele k samostatnosti.

Toto denní centrum je otevřeno celoročně v pracovní dny od rána do odpoledne, v zimních měsících funguje i přes víkendy a svátky.

**Tab. 3.1 Základní statistická data – Nízkoprahové denní centrum**

Položka	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Počet klientů	106	122	154	214	202
Počet návštěv	3 506	3 791	4 428	6 257	7 597
Počet pracovníků	3	3	3	3	3

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z výročních zpráv Charity Hodonín*

### **Noclehárna pro lidi bez přístřeší**

Služby noclehárny spočívají v sociální pomoci lidem bez přístřeší směřující k předcházení sociálnímu vyloučení, k podpoře sociálního začleňování a zachování lidské důstojnosti. Služby v noclehárně jsou velmi podobné službám poskytovaným nízkoprahovým denním centrem. Toto zařízení je otevřeno denně od večera, přes celou noc, až do rána. V tomto čase se nabízí nocleh, možnost osobní hygieny, základní strava, zprostředkování navazujících služeb. Toto centrum mohou navštívit soběstačné osoby starší 18 let, ne však osoby agresivní a ty, které nemohou či nechtějí dodržovat řád a pravidla.

**Tab. 3.2 Základní statistické údaje – Noclehárna pro lidi bez přístřeší**

Položka	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Počet klientů	100	95	126	146	182
Počet poskyt. noclehů	4 830	4 744	5 540	6 079	7 416
Kapacita - muži/ženy	20/5	20/5	21/6	21/6	21/7
Počet pracovníků	3	3	3	3	3

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z výročních zpráv Charity Hodonín*

### **Domov pro matky s dětmi**

Domov pro matky s dětmi je zařízení azylového typu s nepřetržitým provozem, které poskytuje ubytování těhotným ženám a matkám s dětmi, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení, ženám ohroženým týráním, domácím násilím, zneužíváním a prostitucí. Nabízené služby zajišťují tělesnou pomoc (ubytování, pomoc při zajišťování stravy) ale i psychickou a právní podporu (pomoc při uplatňování práv, vyřizování osobních záležitostí, pomoc při obnovení kontaktu s rodinou, sociální poradenství apod.).

**Tab. 3.3 Základní statistické údaje – Domov pro matky s dětmi**

Položka	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Kapacita domu - byty	6	6	6	6	6
Počet ubyt. žen + dětí	27 + 40	29 + 32	21 + 21	39 + 62	17 + 33
Děti vyžadující okamžitou pomoc	-	7	7	7	5

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z výročních zpráv Charity Hodonín*

### **Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Hodonín**

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou novým projektem Charity Hodonín, který vznikl v září roku 2008 a je prováděn ambulantní i terénní formou. Jedná se „o podání pomocné ruky“ rodinám s nezaopatřenými dětmi, které se ocitly v tíživé sociální situaci, nebo potřebují podporu při péči o děti a domácnost a kde jsou stále se zvyšující problémy s výchovou dětí.

Cílem instituce je zlepšení péče o děti, jejich lepší příprava na vyučování a nástup do školy, zmírnění výchovných problémů, zlepšení péče o domácnost, zlepšení vztahů se školou, úřady a dalšími institucemi, podpora finanční situace v rodině a samostatnosti klientů.

**Tab. 3.4 Základní statistické údaje – Sociálně aktivizační služby**

Položka	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Počet rodin	-	-	7	17	29
Počet osob	-	-	21	55	64
Počet poskyt. služeb	-	-	35	206	814

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z výročních zpráv Charity Hodonín*

### **Rodičovské centrum Sluníčko Dolní Bojanovice**

Rodičovské centrum Sluníčko je nízkoprahové zařízení, jehož uživatelem může být kdokoli, kdo vychovává dítě do 6 let a je na mateřské dovolené. Vzniklo v roce 2007 na podnět místních maminek a vede k aktivnímu a tvořivému trávení volného času, ochraně životního prostředí, k vývoji schopností, dovedností, vzájemných vztahů apod.

Poskytovanými službami a činnostmi jsou:

- aktivizační služby pro rodiče s dětmi – přednášky pro rodiče vedené specializovanými odborníky na vývoj dítě, cyklus besed s psychologem, besedy s poradci v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti atd.,
- podpora manželských a partnerských vztahů – kurz zdravého rodičovství, akce pro rodiny, sportovní odpoledne, kreativní dílny, pohybové aktivity pro děti,
- aktivní trávení volného času – cvičení rodičů s dětmi pod dohledem odborníků,
- individuální poradenství – v oblasti manželství, přirozeného plánování rodičovství, neplodnosti, těhotenství, ale také zprostředkování kontaktu na sociální služby.

### **Centrum prevence drogových závislostí a Kontaktní centrum Hodonín**

Tato dvě zařízení mají k sobě velmi blízko. Jedná se o problém současné doby a tím jsou drogy a další návykové látky. Centrum prevence drogových závislostí nabízí mladým lidem smysluplné využití volného času a ukazuje jim nutnost odpovědnosti a vlastní realizace. Mezi nabízené akce patří rozvoj profesní realizace, spontánní volnočasové aktivity (sportovní i „umělecké“ – výtvarné dílny), dlouhodobé programy zaměřené na posílení sebevědomí, nácvik komunikace, ukázky řešení konfliktů, jednodenní výjezdové akce a jiné. Nedílnou součástí jsou i prevenční přednášky na různých místech – školách, sportovištích apod.

Naproti tomu Kontaktní centrum je zařízení, které je místem první pomoci pro osoby zasažené drogovým problémem. Klienty jsou pravidelní a problémový uživatelé drog starší 15 let s nízkou motivací k léčbě, kteří nechtějí, nemohou nebo neumí vyhledat pomoc. Poskytovanými službami jsou terénní práce (sběr infekčního materiálu, poskytování přímé sociální pomoci), výměna použitých injekčních stříkaček za nové, orientační testy na nemoci spojené s užíváním drog, základní sociální a právní poradenství, motivační pohovory, drogové poradenství pro rodiče postihnutých mladistvých, zprostředkování léčby a jiné.

**Tab. 3.5 Základní statistické údaje – Kontaktní centrum**

Položka	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Počet klientů	-	295	294	218	250
Počet kontaktů	-	3 881	3 902	2 414	3 441
Počet vydaných inj. setů	-	16 193	18 485	13 086	17 333

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z výročních zpráv Charity Hodonín*

### **Informační a poradenská činnost pro cizince**

Posláním a cílem této poradny je poskytovat odborné sociální a základní právní poradenství cizincům a uprchlíkům bez ohledu na jejich příslušnost k rase, národnosti, sociální skupině, politickému přesvědčení a náboženskému vyznání. Klienty bývají cizinci a migranti, kteří se ocitli v tíživé sociální situaci, a cizinci z tzv. „třetích zemí“. Nabízené služby jsou ze sociální nebo právní oblasti. Jedná se například o poradenství v problematice trhu práce, pracovně-právních předpisů, informační a konzultační servis – komunikace se zaměstnavateli a úřady apod.

### **Charitní poradna Bučovice a Slavkov u Brna**

Cílem poradenské služby je pomoci lidem v nepříznivé situaci při řešení jejich problémů prostřednictvím odborného, bezplatného, nestranného a diskrétního poradenství, seznámit uživatele s jejich právy, povinnostmi a dostupnými službami atd. Zaměření odborníků je v oblasti sociálního zabezpečení, právních ochrany, bydlení a hospodaření, mezilidských vztahů, zaměstnání a krizových situací.

**Tab. 3.6 Základní statistické údaje – Charitní poradna**

Položka	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Počet klientů	488	282	310	287	231
Počet konzultací	1 050	1 120	1 470	1 368	740

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z výročních zpráv Charity Hodonín*

### **Charitní poradna Hodonín – Odborné sociální a právní poradenství**

Posláním Charitní poradny Hodonín je umožnit lidem, kteří se na ni obrátí, orientaci v sociálních a právních systémech, napomáhání k rozvoji jejich kompetencí, samostatnému řešení nepříznivé životní situace a začlenění do společenských vazeb a sociální sítě. Cílovou skupinu klientů tvoří osoby v krizi, oběti domácího násilí, oběti trestné činnosti, rodiny s dětmi a senioři. Uživatelem se může stát ten, kdo pociťuje nedostatek informací, bezradnost, nedostatek důvěry, ohrožení svých práv a zájmů, akutní osobní či sociální krizi, předsudky okolí, nefungující zázemí a vztahy.



Poskytovanými službami jsou stejně jako v předešlé poradně především rady v oblasti sociálních dávek, v oblasti občanského, pracovního a rodinného práva, bydlení, dluhů a exekucí, mezilidských a manželských vztahů apod.

## Ošetrovatelská služba

Ošetrovatelská a hospicová služba je službou velmi náročnou a obětavou. Jedná se již o profesionální zdravotní služby, které mohou dělat lidé s určitým typem vzdělání. Zaměstnanci této formy služby dále spolupracují s lékaři různých oborů a dalším pečovatelským týmem.

### Charitní ošetrovatelská služba Bučovice a Slavkov u Brna

Zřízení této zdravotní péče proběhlo v roce 2007. Hlavní náplní projektu je poskytování nepřetržité zdravotní péče v domácím prostředí klientů metodou ošetrovatelského procesu. Klienti jsou přijímáni bez rozdílu věku, vyznání, rasy, sociálního postavení dle zdravotního stavu pacienta. O kvalifikované provedení služeb se stará šestičlenný tým – 5 ošetrojících sester a jedna vrchní sestra. Zařízení nabízí tyto služby:

- odběry krve a biologického materiálu,
- aplikace injekcí a infuzí,
- převazy, ošetření,
- léčba bolesti,
- nácviky soběstačnosti,
- komplexní péče.

**Tab. 3.7 Základní statistické údaje – Charitní ošetrovatelská služba**

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Počet klientů	-	499	446	482	511
Počet ošetrojících návštěv	-	9 345	9 587	9 946	11 595
Počet služeb	-	19 820	20 281	19 050	27 268

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z výročních zpráv Charity Hodonín*

## Tříkrálová sbírka

Tříkrálová sbírka je veřejná celorepubliková charitativní akce konaná vždy na začátku ledna. Vlastní realizací sbírky jsou pověřeny jednotlivé oblastní a místní charity. Úspěšnost a dobrý výsledek závisí na ochotě tisíců lidí, kteří se zapojí do projektu bez nároku na finanční odměnu. Jedná se tedy o největší dobrovolnickou charitativní akci v České republice.

Průběh sbírky závisí na místě uskutečnění. V malých obcích, kde je „koledování“ stále živým lidovým zvykem, vycházejí tři malí zpívající koledníci převlečení za krále (za doprovodu odpovědného vedoucího) obcházejí domy a hledají ochotné dárce peněžních prostředků, které vkládají do zapečetěných a orazítkových pokladniček. Ve větších městech vyrazí skupina tří dospělých lidí, aby skrze ně mohli pomoci i ostatní lidé.

Tříkrálová sbírka umožňuje veřejnosti podílet se na pomoci sociálně slabým a trpícím, pomáhá rodinám a lidem v nouzi u nás i v zahraničí. Je nutný rozdělovací klíč, podle kterého se výnos přiřazuje následovně:

- 65 % získaných prostředků připadá na samostatné a společné projekty farních a oblastních charit v regionu, kde byl tento výnos získán,
- 15 % výnosu získává diecézní a arcidiecézní charita na své projekty,
- 10 % finančních prostředků připadá na humanitární pomoc do zahraničí,
- 5 % výnosu přerozděluje Sekretariát Charity ČR mezi své projekty,
- 5 % prostředků pohltí režijní náklady na pořádání sbírky.

Hlavním pořadatelem Tříkrálové sbírky je organizace Charita ČR, která získala pověření pro uskutečnění této sbírky od České biskupské konference. Charita ČR má na tuto sbírku i osvědčení od Magistrátu hlavního města Prahy pro konání po celém území České republiky. Veškeré jednání a činnosti jsou v souladu se zákonem č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách, ve znění pozdějších předpisů. Charita Hodonín v roce 2010 zastřešila sbírku v 69 obcích a městech.

**Tab. 3.8 Výnosy sbírky v obcích působnosti Oblastní charity Hodonín**

Položka	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Výtěžek	1 717 706	1 769 094	1 867 102	1 977 670	2 064 651
Počet skupinek	436	470	441	453	475

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z výročních zpráv Charity Hodonín*

## Humanitární pomoc

Oblastní charita Hodonín kromě výše uvedených „oficiálních“ projektů pokrývá svou pomocí i jiné oblasti. Jedná se jak o dobrovolnický tým, který obětavě pomáhá potřebným lidem, tak i o dobrovolníky jednotlivých farních charit v malých obcích. V České republice se humanitární pomoc v průběhu posledních let projevuje především při úderu živelné katastrofy – záplavy a povodně postihují naši zemi každoročně minimálně jednou do roka. Do postižených oblastí se přes Charity v celé republice dovážejí nedostatkové potraviny, voda, potřebný materiál a případní dobrovolníci.

Humanitární pomoc Oblastní charity Hodonín se však projevuje i za hranicemi naší republiky. V roce 2006 byla tato charita pověřena Charitou ČR koordinací humanitární pomoci do Rumunska. Jedná se především o oblast Banát, ve které se nachází 6 vesnic, ve kterých již 180 let žije menšina, která čítá asi 21 tisíc Čechů a Slováků. Do současné doby si tato menšina udržela tradiční lidový oděv, ale také hlavně český jazyk. V oblasti panuje vysoká nezaměstnanost a tak mladí lidé odcházejí do měst za prací. Charita Hodonín zde své služby poskytuje formou vytvoření centra pečovatelské služby, zdravotnictví a školství.

Na základě ankety, provedené v této rumunské oblasti, se jako jednou z nejpotřebnějších služeb ukázala služba pečovatelek a jejich proškolení. Charita Hodonín proto v jedné z vhodných vesnic vytvořila zázemí pro tyto sociální služby a školící středisko. Jedná se o dlouhodobý bezplatný pronájem velké budovy, kterou společnost ze svých zdrojů zrekonstruovala.

Nezisková organizace Charita Hodonín není jedinou charitou angažující se v pomoci do zahraničí. Od roku 1995 tuto humanitární službu provádí Charita ČR, v roce 2000 vzniklo samostatné oddělení humanitární a rozvojové pomoci jako součást aktivit Sekretariátu Charity České republiky. Tato pomoc se projevuje jak v práci na dlouhodobých projektech rozvojové spolupráce na řadě míst na světě (Gruzie, Moldavsko, Mongolsko, Severní Kavkaz), tak i v okamžité pomoci v oblastech postižených přírodní katastrofou, válečným konfliktem nebo celkově nepříznivými životními podmínkami.

### **3.5.      *Shrnutí kapitoly***

V kapitole Charakteristika neziskové organizace Charita Hodonín je ukázáno na Charitu Hodonín jako neziskovou organizaci, která poskytuje své služby jak na jižní Moravě, tak i v zahraničí. Charita Hodonín je charitou oblastní a je součástí Diecézní charity Brno. Pod hodonínskou charitu spadá velké množství drobných farních charit, kdy se pár dobrovolníků rozhodlo obětovat část svého volného času a pomáhat k vytvoření „dobré věci“.

Služby poskytované touto neziskovou organizací se dají rozdělit do určitých směrů. Mezi základní oficiální projekty patří péče o staré a zdravotně postižené lidi, o lidi v sociálně špatných podmínkách, o lidi v nouzi, ale také o obyvatele ČR, kteří se do problémů dostali krátkodobě kvůli přírodním jevům. V současné době (přesně od roku 2006) je nedílnou součástí služeb poskytovaných Charitou Hodonín i humanitární činnost v zahraničí, v rumunském Banátu, kde se nachází československá menšina obyvatel, kteří si (i po 180 letech) udrželi svůj rodný jazyk i mentalitu.

V první části kapitoly je popsán vznik, existence a organizační struktura této nevýdělečné organizace a také její ukotvení v systému českých charitních institucí. V převážné části této kapitoly jsou popsány nabízené služby. Je zde uveden jejich cíl, poslání, průběh poskytování služeb i jejich využitelnost. V další část je ukázáno zapojení Charity Hodonín do celorepublikového, veřejného a charitativního projektu – Tříkrálové sbírky, kde jsou uvedeny výše příjmů za sledované roky. Neméně důležitá je humanitární činnost v České republice i v zahraničí, která je popsána v závěru kapitoly.

## **4. Analýza hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín**

Oblastní Charita Hodonín je nestátní neziskovou organizací, která sice není zaměřena na maximalizaci zisku, ale která musí k zabezpečení chodu svých činností a aktivit řádně naplánovat veškeré finanční toky a sestavit rozpočty. Ekonom Charity Hodonín, který je touto činností pověřen, vede plánovací projekty jak dlouhodobého charakteru – dosažení cílů a poslání, pro které byla společnost založena, ale také krátkodobého charakteru – zajištění financí na rok, pro který je plán určen, a také sestavení struktury plánovaného odlivu finančních prostředků.

Plánování financí se obvykle rozděluje na čtyři fáze: V první fázi probíhá sestavení finančních rozpočtů na následující období pro jednotlivé projekty uvnitř Charity. Plány rozpočtů podává ekonom k projednání vedení společnosti. Po jeho schválení nejvyšším orgánem se dané rozpočty posílají ke schválení na různá ministerstva. Například sociální služby má na starosti Ministerstvo práce a sociálních věcí, projekty týkající se drogových závislostí se posílají na Ministerstvo vnitra a tak dále.

Druhá fáze je o získávání naplánovaných finančních prostředků jako jsou zejména státní dotace, sbírky, fundraising a podobně. Zasílání žádostí o dotace na projekty probíhá každý rok během srpna a září.

Při třetí fázi, po schválení rozpočtů a přiznání dotací, dochází k samotnému hospodaření se získanými prostředky – realizace projektů a služeb, které postupně vedou k naplňování i dlouhodobých cílů. V poslední fázi pak dochází k celkovému shrnutí hospodaření za daný časový úsek, k sestavení finančních a účetních výkazů a také k uzavření roční činnosti.

### **Účetnictví a účetní období**

Oblastní charita Hodonín je nestátní nezisková organizace, která je církevní právnickou osobou. Je samozřejmě i účetní jednotkou a je řízena a vedena podle zákona č. 561/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Nejdůležitější částí je pro tuto organizaci především § 9, která určuje rozsah vedení účetnictví, a také přechodná a závěrečná ustanovení - § 38a, který stanoví, od které hranice je nezisková společnost povinna vést podvojně účetnictví. Dalším právním předpisem, kterým se Charita Hodonín musí řídit, je vyhláška č. 504/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví.

Nedílnou součástí právního vedení společnosti jsou i české účetní standardy č. 401 – 414 a další předpisy.

Charita Hodonín, jako každá právnická osoba, je poplatníkem daně z příjmů podle zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a za každé účetní období musí podávat daňové přiznání za daň z příjmů právnických osob. Kromě tohoto odvodu státní správě nemá Charita Hodonín povinnost platit jiné daně, daň z nemovitostí, daň darovací a daň silniční by byla povinna platit, kdyby byla právnickou osobou založenou za účelem zisku. Charita Hodonín však takovou společností není, proto je od daně z nemovitostí, daně darovací a daně silniční osvobozena podle příslušných zákonů upravujících tyto daně.

Veškeré účetnictví za jednotlivá střediska (projekty) je vedeno účetní v centru samostatné správy celé organizace. K tomuto účelu je využíván software VEMA, účtování probíhá na základě vlastní účtové základny, řídí se vlastní účetní směrnicí a dalšími vnitropodnikovými směrnicemi.

Účetním obdobím je kalendářní rok a po jeho skončení se sestavují výkazy, které jsou součástí roční závěrky – rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha k rozvaze a k výkazu zisku a ztráty. Tyto kompletní výkazy se předkládají Diecézní charitě Brno, která je schvaluje. Nedílnou součástí ukončení účetního roku je i předložení výroční zprávy a účetní závěrky auditorovi jako nezávislé osobě, která provádí externí audit a vydává zprávu auditora. Doposud Charita Hodonín v auditu obstála a získala vyjádření auditora - bez výhrad.

V této diplomové práci Analýza hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín jsou rozebrány a zkoumány účetní období v době od roku 2006 do roku 2010. V době odevzdání práce nebyla data z roku 2011 ještě k dispozici.

#### **4.1.     *Analýza majetkové a kapitálové struktury***

Každá společnost, jak „zisková“, tak i nezisková, potřebuje ke své samotné existenci jistou majetkovou vybavenost. K tomu slouží pojem „aktiva“ – jedná se o všechno, co účetní jednotka vlastní a co jí v budoucnu může přinést ekonomický prospěch. Základní členění rozděluje aktiva na hmotné, nehmotné a finanční statky. Daný majetek se dále může členit na dlouhodobý, krátkodobý a ostatní, podle typu a doby použitelnosti. Veškerá aktiva, která se ve

společnosti nachází, tvoří majetkovou strukturu, která je zachycena v účetní rozvaze na straně aktiv.

Opakem majetkové struktury, tedy aktiv, je kapitálová struktura – jedním a všeobecně známým slovem se označuje jako „pasiva“. Pasiva jsou definována jako zdroje krytí majetku, které tedy vyjadřují, odkud (z jakého zdroje) byl majetek pořízen a z jakých zdrojů je kryta veškerá existence společnosti. Na základní členění pasiv má vliv místo jejich vzniku – jedná se o vlastní zdroje (vznikly ve společnosti) a cizí zdroje (prostředky přicházející z venku). V účetní rozvaze tedy kapitálovou strukturu nalezneme na straně pasiv.

S majetkovou a kapitálovou strukturou je úzce spjato „zlaté bilanční pravidlo“ – jedná se o vzorec rovnosti mezi aktivy a pasivy. Jedná se totiž o stejný majetek, na který se nahlíží ze dvou stran.

**Tab. 4.1 Majetková struktura Charity Hodonín v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)**

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
<b>AKTIVA</b>					
<b>CELKEM</b>	<b>3 586</b>	<b>5 259</b>	<b>8 267</b>	<b>11 165</b>	<b>10 051</b>
DHM	2 867	4 036	5 688	6 543	8 242
Oprávký	- 1 448	- 1 754	- 2 307	- 2 948	- 4 945
Zásoby	0	0	37	47	54
Pohledávky	621	1 360	2 003	3 057	3 686
KFM	1 243	1 122	2 809	4 258	2 933
Ost. aktiva	303	495	37	208	81

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z interních dokumentů Charity Hodonín*

Výše uvedená tabulka je výčtem důležitých dat z rozvahy, a to ze strany aktiv. Na první pohled je zřejmé, že celková majetková struktura, tedy celková aktiva, se během sledované období stále zvětšují. Zatímco v roce 2006 měla celková aktiva výši okolo 3 a půl milionu Kč, v roce 2010 se její hodnota vyšplhala až na 10 milionů, což je zvýšení na trojnásobek původní částky. V roce 2009 se hodnota celkových aktiv vyšplhala ještě více, zejména díky nárůstu krátkodobého finančního majetku na téměř dvojnásobnou hodnotu. V roce 2010 hodnota aktiv zhruba o 1 milion Kč poklesla

DHM – dlouhodobý hmotný majetek zastřešuje majetek s dlouhodobou a hmotnou povahou jako jsou zejména pozemky, budovy – v úplném vlastnictví má organizace pouze jednu budovu, samostatné movité věci a soubory movitých věcí (například se jedná o 32

automobilů), ale také dlouhodobý drobný majetek jako je například vybavení budovy, ve které probíhá správa společnosti, ale také specializované vybavení jednotlivých středisek, které má sociální a zdravotní charakter. Dlouhodobý hmotný majetek má na celkových aktivech největších podíl a ten se pohybuje v průběhu let vždy kolem 70 %.

Organizace Charita Hodonín neeviduje žádný dlouhodobý nehmotný a dlouhodobý finanční majetek.

Součástí oběžného majetku je položka pohledávky, kde jsou evidovány nejen pohledávky za odběrateli, ale především jsou zde vedeny poskytnuté provozní zálohy, které spolu s jinými a ostatními pohledávkami představují nejvyšší hodnoty v oblasti pohledávek.

Položka KFM - krátkodobý finanční majetek v sobě ukrývá krátkodobá aktiva ve formě peněžní prostředků (pokladna), cenin a běžných účtů vedených bankami. V globálním pohledu zaujímá druhé místo v ovlivňování celkové hodnoty aktiv a první místo v hodnotě krátkodobých aktiv. Nejvyšší hodnoty položka KFM dosáhla v roce 2009 a to zhruba 4,3 mil. Kč a na celkovém výsledku aktiv se podílela 38 %.

Posledním bodem výše uvedené tabulky je položka ostatní aktiva, která v sobě zahrnují především účty časového rozlišení. Jedná se o náklady příštích období – například nájemné placené dopředu, a další účty časového rozlišení. Téměř všechny budovy, ve kterých probíhají jednotlivé projekty jak sociální a ošetrovatelské péče, tak i sociální prevence a sociálního poradenství, nejsou v přímém vlastnictví společnosti, ale jsou využívány na základě smlouvy o nájmu nebo o výpůjčce. Tato položka má kolísavou povahu a na celkové hodnotě aktiv se projevuje nepříliš vysokým procentem.

**Tab. 4.2 Kapitálová struktura Charity Hodonín v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)**

ROK	2006	2007	2008	2009	2010
<b>PASIVA CELKEM</b>	<b>3 586</b>	<b>5 259</b>	<b>8 267</b>	<b>11 165</b>	<b>10 051</b>
Jmění celkem	2 596	3 538	5 757	5 604	5 557
Výsledek hospodaření	90	- 57	- 198	124	237
Krátkodobé závazky	697	1645	2 581	4 239	3 082
Ostatní pasiva	203	133	127	1 198	1 175

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z interních dokumentů Charity Hodonín*

Tabulka 4.2 ukazuje souhrnné položky kapitálové struktury Charity Hodonín v období od roku 2006 až do roku 2010. Z roku 2011 v době sepsání této diplomové práce nebyly hodnoty známy. Pasivní strana rozvahy se člení na dvě základní skupiny – vlastní a cizí



zdroje. Vlastní zdroje tvoří položky - jmění celkem a výsledek hospodaření. Cizí zdroje jsou tvořeny krátkodobými závazky a ostatními pasivy. Jedno ze základních bilančních pravidel udává, že dlouhodobý majetek a část oběžného by měl být kryt dlouhodobými zdroji. Z tabulky je možné tedy vyčíst, že tomuto pravidlu nezisková organizace Charita Hodonín za sledované období vyhovuje. V opačném případě, při nerovnoměrném krytí majetku, může docházet k neefektivní činnosti společnosti, buď k tzv. překapitalizování nebo naopak odkapitalizování.

Položka jmění celkem v sobě zahrnuje hodnoty vlastního jmění společnosti a dále hodnoty fondů, které jsou tvořeny ze zisku. Tato položka má největší vliv na vývoj hodnoty celkových pasiv a trend jeho růstu je stále stoupající. V roce 2006 to bylo zhruba 2 a půl milionu Kč, v roce 2009 se hodnota jmění vyšplhala téměř k šesti milionům, což je více než jednou tolik oproti roku 2006. Jmění společnosti se sice stále zvyšuje, ale celková hodnota pasiv se zvedá očividně rychleji. Zatímco v roce 2006 měla položka celkové jmění více než 74 % podíl na celkových pasivech, v roce 2010 je to jen 55 % podíl.

Výsledek hospodaření má kolísavou povahu, během sledovaného období došlo jak ke ztrátě, tak k zisku, jak k čerpání nerozděleného zisku minulých let, tak i k vytvoření nového nerozděleného zisku. Od roku 2009 společnost vykazuje zisk.

Zástupci cizích zdrojů – především krátkodobé závazky a ostatní pasiva – mají podobnou zvyšující se tendenci. Mezi krátkodobé závazky patří především závazky k dodavatelům, závazky ve formě přijatých záloh, závazky k zaměstnancům, závazky ke státním úřadům, například DPH – daň z přidané hodnoty a další daně, k institucím sociálního zabezpečení a věřeného zdravotního pojištění a jiné závazky. Ve sledovaném období položka krátkodobé závazky vzrostla na šestnásobek své hodnoty. V roce 2006 to bylo jen 700 tisíc, kdežto v roce 2010 už se hodnota této položky dostala přes 3 miliony, v roce 2009 dokonce přes 4 miliony. Zatímco v roce 2006 se na hodnotě celkových pasiv podílely krátkodobé závazky 700 tis. Kč, což je zhruba 20 %, v roce 2009 již 4,2 miliony Kč, tedy zhruba 40 %, v roce 2010 však došlo k poklesu na 3 miliony Kč a tedy na 30 % vliv závazků na celkové hodnotě pasiv.

Za položkou ostatní pasiva se „schovávají“ účty časového rozlišení a přechodné účty pasiv. Položky výnosy příštích období a dohadné účty pasivní spolu s rostoucími krátkodobými závazky kopírují rostoucí trend celkové hodnoty pasiv. I když tyto položky nejsou velkými podílovými tvůrci celkové hodnoty, jejich vývoj je také nutné sledovat. Od roku 2006, kdy dosáhly výše „zanedbatelných“ 200 tis. Kč, se jejich hodnota zvedla na 1,2 milionu korun českých, což je šestnásobný růst hodnot.

Kromě krátkodobých cizích zdrojů mohou společnosti evidovat i dlouhodobé cizí zdroje – například ve formě dlouhodobé úvěru. Nezisková organizace Charita Hodonín dlouhodobé zdroje za sledované období neměla.

#### 4.1.1. Horizontální analýza aktiv a pasiv

Horizontální analýzy aktiv a pasiv jsou výchozím bodem rozboru účetních výkazů a pomáhají k jejich lepšímu porozumění. Jedná se o jeden z nejjednodušších nástrojů pro hodnocení hospodaření v organizaci. Analýza umožňuje vidět původní absolutní údaje z účetních výkazů v určitých souvislostech. Dále se horizontální analýza zabývá zkoumáním změn absolutních ukazatelů v čase a vyjadřuje změnu v určité položce procentem nebo indexem. Ze zjištěných změn se dá vyvodit předpokládaný budoucí vývoj, samozřejmě v omezené pravděpodobnosti. Při větším zásahu či změně se předpokládaný směr rozvoje organizace může zcela změnit a ubírat se jiným směrem.

V následujících tabulkách s horizontální analýzou jsou použity tyto vzorce:

$$\text{Absolutní změna (v Kč)} = \text{hodnota položky}_t - \text{hodnota položky}_{t-1} \quad (4.1)$$

- vyjadřuje zvýšení či snížení položky za určité období v jednotkách korun

$$\text{Relativní změna (v \%)} = (\text{absolutní změna} / \text{hodnota položky}_{t-1}) \times 100 \quad (4.2)$$

- vyjadřuje procentní změnu příslušné položky oproti loňskému roku

**Tab. 4.3 Horizontální analýza majetkové struktury Charity Hodonín**

Rok	2007 změna oproti r. 2006		2008 změna oproti r. 2007		2009 změna oproti r. 2008		2010 změna oproti r. 2009	
Položky	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
Aktiva celkem	+ 1 673	+ 46,7	+ 3 008	+ 57,1	+ 2 898	+ 35,1	- 1 114	- 10,0
DHM	+ 1 169	+ 40,8	+ 1 652	+ 40,9	+ 855	+ 15,0	+ 1 699	+ 26,0
Zásoby	0	0	+ 37	0	+ 10	+ 37,0	+ 7	+ 14,9
Pohledávky	+ 739	+ 119	+ 643	+ 47,3	+ 1 054	+ 52,6	+ 629	+ 20,6
KFM	- 121	- 9,7	+ 1 687	+ 151,0	+ 1 449	+ 51,6	- 1 325	- 31,1
Ost. aktiva	+ 192	+ 63,3	- 458	- 92,5	+ 171	+ 462,2	- 127	- 61,1

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z interních dokumentů Charity Hodonín*

Tabulka znázorňuje horizontální analýzu, přesněji jednotlivé meziroční změny všech položek aktiv. Celková aktiva v průběhu let měla stále rostoucí charakter, v roce 2007 se jednalo o nárůst ve výši 57,1 %, ve které se odrazilo zvýšení KFM o 151 % a zavedení zásob ve formě základních potřebných materiálů k provozu jednotlivých středisek. Naopak v roce 2010 dochází ke snížení celkové hodnoty aktiv o 10 %. DHM – dlouhodobý majetek si svůj rostoucí trend udržel i přes snížení celkových aktiv. V roce 2007 došlo k jeho zvýšení o 40,9 %, od toho roku se růst dlouhodobého majetku zpomaluje.

Pohledávky jsou jedním z typických příkladů oběžného majetku, jelikož se hodnoty růstu s každým rokem mění, avšak stále zůstává v kladných hodnotách. Na rozdíl od hodnot ostatních aktiv, což jsou především účty časového rozlišení. Vývoj těchto hodnot je velice kolísavý, například v roce 2007 jde o snížení o 92,5 % a už v roce 2008 se hodnoty zvyšují o nezvyklých 462,2 %.

**Tab. 4.4 Horizontální analýza kapitálové struktury Charity Hodonín**

Rok	2007 změna oproti r. 2006		2008 změna oproti r. 2007		2009 změna oproti r. 2008		2010 změna oproti r. 2009	
Položky	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
Pasiva celkem	+ 1 673	+ 46,7	+ 3 008	+ 57,1	+ 2 898	+ 35,1	- 1 114	- 10,0
Jmění celkem	+ 942	+ 36,3	+ 2 219	+ 62,7	- 153	- 2,7	- 47	- 0,9
Výsledek hospodaření	- 147	- 163,3	- 141	- 247,7	+ 322	+ 162,6	+113	+ 91,1
Krátkodobé závazky	+ 948	+ 136,3	+ 936	+ 56,9	+ 1 658	+ 64,2	- 1 157	- 27,3
Ost. pasiva	- 70	- 34,5	- 6	- 4,5	+ 1 062	+ 836,2	- 23	- 2,0

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z interních dokumentů Charity Hodonín*

Výše uvedená tabulka popisuje metodu horizontální analýzy, tentokrát kapitálové struktury rozvahy za období roku 2006 až do roku 2010. Hodnota celkových pasiv roste až do roku 2009, od roku 2010 mírně klesá. Jedná se o vývoj celkových pasiv, stejně jako aktiv, z důvodu použití zlatého bilančního pravidla o rovnosti aktiv a pasiv. Celkové jmění, jako jeden z hlavních činitelů vlivu na celkový vývoj, dosahuje svého vrcholu v roce 2007, kdy se jeho hodnota zvýšila o 62,7 %. Od tohoto roku celkové jmění společnosti nepatrně klesá, což však může být dáno „normálním životem“ společnosti. Výsledek hospodaření se však propadl do záporných hodnot již v roce 2006, ale v roce 2009 se jeho hodnota zvedla o 162,6 % a od tohoto roku je trend vývoje výsledku hospodaření již rostoucí. Krátkodobé

závazky tak trochu kopírují vývoj celkových aktiv – do roku 2009 se jejich hodnoty zvyšují, v roce 2010 nastává propad o 27,3 %. Vliv na tento pokles mohla mít částečná redukce zaměstnanců a s nimi spojených závazků za sociální a zdravotní pojištění.

## 4.2. Analýza výnosů a nákladů

Pojmy výnosy a náklady jsou jedním z nejdůležitějších výrazů v ekonomice společnosti. Jejich výše udává, zda společnost, i když není za tímto účelem založena, dosahuje ze svých činností zisk nebo ztrátu. Vyčíslením jednotlivých druhů výnosů a nákladů a jejich začleněním vzniká výkaz zisku a ztráty. Výnosem je označován jakýsi ekonomický zisk, který společnost získává ze své činnosti za určité období, bez ohledu na to, zda to bylo fakticky uhrazeno peněžními prostředky nebo ne. Opakem jsou náklady, které vyjadřují spotřebování nějakého ekonomického zdroje, který je spojen s odlivem peněžních prostředků v minulém, současném, či některém z budoucích období.

**Tab. 4.5 Struktura výnosů Charity Hodonín v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)**

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Tržby z prodeje výrobků	18	16	19	22	27
Tržby z prodeje služeb	1 387	4 482	5 590	13 160	15 680
Provozní dotace	11 616	13 880	14 666	13 107	15 106
Přijaté příspěvky	577	674	932	572	716
Ostatní výnosy	1 153	918	1 410	884	1 085
<b>VÝNOSY CELKEM</b>	<b>14 751</b>	<b>19 970</b>	<b>22 617</b>	<b>27 745</b>	<b>32 614</b>

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z interních dokumentů Charity Hodonín*

Předcházející tabulka ve zjednodušené podobě podává informace o struktuře výnosů a velikosti jednotlivých položek zvolené neziskové organizace. Ve sledovaném období se celková výše výnosů velmi znatelně zvedá a roste. Během období pěti let se celkové výnosy zvedly na dvojnásobek. V roce 2006 dosáhly tyto výnosy necelých 15 milionů korun, v roce 2010 se dokonce dostaly za hranici 30 milionů.

Tržby z prodeje vlastních výkonů, především z prodeje služeb (prodej výrobků je spíše okrajová záležitost), zaujímají první místo v ovlivňování celkové výše výnosů. Jejich vliv se však začal projevovat až v roce 2009. V tomto roce došlo k téměř trojnásobnému nárůstu.

Mezi nejvíce prodávané služby se řadí sociální služby, pečovatelské služby a služby zprostředkované zdravotními pojišťovnami, především Všeobecnou zdravotní pojišťovnou, Vojenskou zdravotní pojišťovnou a dalšími pojišťovnami.

Druhá položka tabulky, která má velký vliv na vývoj celkových aktiv, je položka Provozní dotace. Do roku 2009 byla položkou, která ovlivňovala tento růst průměrně osmdesáti procenty. V roce 2010 je její hodnota srovnatelná s hodnotou tržeb z prodeje vlastních služeb. Dotace jsou základní „buňkou“ všech neziskových organizací, bez nich by tyto společnosti neměly z čeho hradit veškeré výdaje. Poskytovateli těchto dotací jsou různé orgány státní správy, především Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Úřad práce, různé samosprávné odbory (obce) a další vládní úřady.

Položka Přijaté příspěvky je položka, která vyjadřuje výši darů, které organizace dostává ve formě peněžních příspěvků od různých společností jako jsou města a obce, církevní organizace, různé ziskové organizace, dokonce i štedré fyzické osoby. Hodnota výnosů z této položky je kolísavá, odhad budoucího vývoje je velmi těžký a závisí na mnohých činitelích vně organizace.

Ostatními výnosy jsou myšleny výnosy ve formě připsaných úroků, nahodilých tržeb z prodeje dlouhodobého majetku, vyplacení pojistného při pojistných událostech a tak dále. Hodnota ostatních výnosů je značně kolísavá, ale její průměrná výše se pohybuje kolem jednoho milionu korun.

**Tab. 4.6 Struktura nákladů Charity Hodonín v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)**

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Spotřebované nákupy	2 842	3 389	3 228	3 963	5 242
Provozní režie	1 304	1 767	2 066	3 403	3 535
Osobní náklady	9 915	14 338	16 597	19 155	22 453
Odpisy	193	380	598	785	872
Ost. provozní náklady	525	220	326	315	275
<b>NÁKLADY CELKEM</b>	<b>14 779</b>	<b>20 094</b>	<b>22 815</b>	<b>27 621</b>	<b>32 377</b>

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z interních dokumentů Charity Hodonín*

Tabulka 4.6 podává obraz vývoje celkových nákladů za sledované období v neziskové organizaci Charita Hodonín. Tento trend vývinu je rostoucí a stejně jako u výnosů je daný růst velmi zřetelný. Celkové náklady se tedy během sledovaných pěti let zvedly na více než

dvojnásobek, z necelých 15 milionů na 32 milionů. Nejvyšší vzrůst velikosti celkových nákladů nastal v roce 2007, kdy se jejich hodnota zvedla o necelých 6 milionů korun.

Položkou, která nejvíce ovlivňuje celkovou výši nákladů, je položka Osobní náklady. Jedná se o náklady týkající se zaměstnanců, především jsou to jejich hrubé mzdy a sociální a zdravotní pojištění za ně odváděné do státního rozpočtu. Jedná se jak o mzdy pracovníků v jednotlivých sociálních a pečovatelských projektech, tak i o mzdy zaměstnanců vykonávajících správu této neziskové organizace. V souvislosti se mzdami jsou v této položce zahrnuty také náhrady mzdy v době pracovní neschopnosti a také odměny pracovníků zaměstnaných ve společnosti na mimopracovní poměr, tedy na dohodu o provedení práce a dohodu o pracovní činnosti. Celková výše této položky každým rokem stoupá průměrně o dva až tři miliony korun, což svědčí o záporném vlivu ekonomické krize na množství zaměstnanců.

Další podstatnou položkou je položka Spotřebované nákupy. Jedná se především o spotřebu materiálu – zdravotnický materiál, ochranné pomůcky, kancelářské potřeby, prostředky na úklid a hygienu a i samotné potraviny poskytované ve specializovaných sociálních projektech. Nedílnou součástí této položky je i spotřeba elektrické energie, plynu a vody. Nákupy pohonných hmot jsou také součástí této oblasti a na hodnotě položky Spotřebované nákupy mají jeden z největších vlivů. Vývoj této položky je rostoucí a na celkových nákladech se podílí průměrně 8 procenty.

Mezi náklady v provozní režii patří náklady na opravy a udržování budov, strojů a dalších samostatných movitých věcí, náklady na reprezentaci, nájemné a další nakupované služby jako jsou reklama, propagace, vzdělávání zaměstnanců, revize, různé komunikační služby, software a další drobné nákupy.

Odpisy vyjadřují opotřebení veškerého dlouhodobého hmotného majetku (dlouhodobý nehmotný majetek společnost nemá) a také zůstatkové ceny prodaného dlouhodobého majetku. Tato položka roste souměrně s celkovým trendem a její hodnota ještě nedosáhla hranice jednoho milionu korun.

#### **4. 2. 1. Horizontální analýza výnosů a nákladů**

Jedním ze základních kroků při zkoumání a porozumění účetních výkazů je jak horizontální analýza aktiv a pasiv, tak i horizontální analýza výnosů a nákladů. V absolutním i relativním pohledu je ukázán vývoj jednotlivých skupin nákladů a výnosů během sledovaného období. K sestavení níže uvedené tabulky byly využity již uvedené vzorce (4.1) a (4.2).

**Tab. 4.7 Horizontální analýza výnosů Charity Hodonín v letech 2006 - 2010**

Rok	2007 změna oproti r. 2006		2008 změna oproti r. 2007		2009 změna oproti r. 2008		2010 změna oproti r. 2009	
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
Tržby z prodeje výrobků	- 2	- 11,1	+ 3	+ 18,8	+ 3	+ 15,8	+ 5	+ 22,7
Tržby z prodeje služeb	+ 3 095	+ 223,1	+ 1 108	+ 24,7	+ 7 670	+ 135,4	+ 2 520	+ 19,1
Provozní dotace	+ 2 264	+ 19,5	+ 786	+ 5,7	- 1 559	- 10,7	+ 1 999	+ 15,3
Přijaté příspěvky	+ 97	+ 16,8	+ 258	+ 38,3	- 360	- 38,6	+ 144	+ 25,2
Ost. výnosy	- 235	- 20,4	+ 492	+ 53,6	- 526	- 37,3	+ 201	+ 22,7
<b>VÝNOSY CELKEM</b>	<b>+ 5 219</b>	<b>+ 35,4</b>	<b>+ 2 647</b>	<b>+ 13,3</b>	<b>5 128</b>	<b>+ 22,7</b>	<b>+ 4 869</b>	<b>+ 17,5</b>

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z interních dokumentů Charity Hodonín*

Z tabulky 4.7 vyplývá rostoucí trend celkových výnosů uskutečněných za sledované období v neziskové organizaci Charita Hodonín. Tržby z prodeje služeb, jako položka nejvíce ovlivňující celkovou výši, jsou stále stoupající, avšak s rozdílným relativním vyjádřením. Také proto se tu vyskytla i hodnota s maximálním procentním nárůstem a to v roce 2007, kde se velikost tržeb z prodeje služeb zvýšila o 3 miliony. Po přepočtu do relativních jednotek toto zvýšení odpovídá nárůstu tržeb o 223 %. V následujícím roce se tempo růstu snížilo, avšak v roce 2009 opět dochází k rapidnímu zvýšení tržeb a to o zhruba 7,5 milionu korun. V procentním vyjádření se však jedná už o „pouhých“ 135 %. V tomto roce se tento nárůst výnosů získaných vlastní činností projevila ve snížení přijatých provozních dotací o 1,5 milionu Kč (11 %) a také ve velikosti přijatých příspěvků o necelých 40 %. Za sledované období se tato organizace do jiných záporných hodnot již nedostala.

V uceleném pohledu na vývoj celkových výnosů by se mohlo na první pohled zdát, že se každým rokem jejich hodnota zvyšuje ve stále větším a větším rozsahu. Opak je však pravdou. K největšímu zvýšení celkových výnosů došlo již v roce 2007, a to o 5 milionů, což odpovídá 35 procentům. V dalším roce k tak velkému nárůstu již nedochází, ale v roce 2009 dochází k opětovnému zvýšení a to opět o 5 milionů. V relativním vyjádření tato částka odpovídá zhruba 20 % meziročního navýšení celkových výnosů, což je zároveň průměrnou hodnotou meziročního zvyšování celkových výnosů organizace za sledované období 2006 – 2010.

**Tab. 4.8 Horizontální analýza nákladů Charity Hodonín v letech 2006 - 2010**

Rok	2007 změna oproti r. 2006		2008 změna oproti r. 2007		2009 změna oproti r. 2008		2010 změna oproti r. 2009	
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
Spotřebované nákupy	+ 547	+ 19,2	- 161	- 4,8	+ 735	+ 22,8	+ 1 279	+ 32,3
Provozní režie	+ 463	+ 35,5	+ 299	+ 16,9	+ 1 337	+ 64,7	+ 132	+ 3,9
Osobní náklady	+ 4 423	+ 44,6	+ 2 259	+ 15,8	+ 2 558	+ 15,4	+ 3 298	+ 17,2
Odpisy	+ 187	+ 96,9	+ 218	+ 57,4	+ 187	+ 31,3	+ 87	+ 11,1
Ost. náklady	- 305	- 58,1	+ 106	+ 48,2	- 11	- 3,4	- 40	- 13,0
<b>NÁKLADY CELKEM</b>	<b>+ 5 315</b>	<b>+ 36,0</b>	<b>+ 2 721</b>	<b>+ 13,6</b>	<b>+ 4 806</b>	<b>+ 21,1</b>	<b>+ 4 756</b>	<b>+ 17,2</b>

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z interních dokumentů Charity Hodonín*

Ve výše uvedené tabulce jsou zobrazeny pohyby stavu jednotlivých položek nákladů. Na celkový objem nákladů má prioritní vliv položka Osobní náklady. Nejvyššího meziročního rozdílu dosáhla v roce 2007 a to navýšením o 4 miliony korun (45 %). V dalších letech zvyšování hodnoty této položky pokračuje mírnějším tempem, jedná se však průměrně o 2,5 milionu, což odpovídá průměrnému relativnímu růstu ve výši 16 %.

Spotřebované nákupy jsou položkou, která dosahuje jak hodnot kladných, tak i záporných. Tato položka se vzájemně doplňuje s výnosovou položkou Tržby z prodeje služeb. S jejich rostoucím objemem tedy musí růst i nákupy a jejich spotřeba, s klesajícím objemem nákupy i spotřeba zase klesají. Vývoj spotřeby je tedy kolísavý, za poslední dva sledované roky však dochází k postupnému zvyšování, nejdříve o 23 % a pak dokonce 32 %. Odpisy dlouhodobého majetku a provozní režie nabývají pouze kladných hodnot z důvodu neustálých provozních režijních nákladů a stále pokračujícímu opotřebování jednotlivých složek majetku.

Jak již bylo uvedeno, největší vliv na velikost celkových nákladů má položka Osobní náklady, ve které jsou obsaženy veškeré náklady související se zaměstnanci všech sociálních projektů i správy. Celkové náklady tedy mají rostoucí tendenci, v roce 2007 dochází k velmi zřetelnému a zatím největšímu nárůstu nákladů. Jejich hodnota se zvedla o 5 milionů, což odpovídá 36 % zvýšení proti předchozímu roku. V následujícím roce se rychlost a míra růstu nákladů zpomalila, došlo k navýšení o necelé tři miliony. Ve sledovaných letech 2009 a 2010 se objem celkových nákladů zvyšoval o necelých pět milionů v každém roce. Tento nárůst odpovídá hodnotě meziročního růstu, který se pohybuje v průměru kolem 20 %.



### 4.3. Finanční analýza

Finanční analýza je soubor činností, které se snaží o analýzu zdrojů ve společnosti a jejich efektivního využívání, slouží k nalezení slabých a silných stránek organizace a především pomáhá takto nalezené informace interpretovat a upotřebit je ke zlepšení celkové ekonomické situace organizace. Původ finanční analýzy sahá až k období, kdy se datuje vznik samotných peněz. Současné pojetí finanční analýzy vniklo v 19. století ve Spojených státech amerických. Uživatelů tohoto rozboru financí je velké množství – majitelé, akcionáři, manažeři, investoři, zaměstnanci, státní správa, dodavatelé, odběratelé, ale i konkurenti. V následující kapitole budou nastíněny základní ukazatele finanční analýzy – ukazatel likvidity, rentability, aktivity a zadluženosti.

#### Finanční analýza – ukazatel likvidity

Pojem likvidita představuje jednu z nejdůležitějších podmínek existence úspěšné společnosti. Jedná se o trvalou platební schopnost, tedy situaci, kdy je společnost schopna dostát svým závazkům včas a v plné výši. Tento ukazatel se člení na tři základní stupně likvidity – peněžní likvidita (1. stupeň), pohotová likvidita (2. stupeň), běžná likvidita (3. stupeň).

$$\text{Peněžní likvidita} = \text{Krátkodobý finanční majetek (KFM)} / \text{kr. závazky} \quad (4.3)$$

- vyhovující ukazatel by měl dosahovat hodnoty v intervalu 0,2 – 1,1

$$\text{Pohotová likvidita} = \text{KFM} + \text{pohledávky} / \text{kr. závazky} \quad (4.4)$$

- příznivý interval dosahujících hodnot je 1,1 – 1,5

$$\text{Běžná likvidita} = \text{KFM} + \text{pohledávky} + \text{zásoby} / \text{kr. závazky} \quad (4.5)$$

- vhodné rozmezí se pohybuje v intervalu 1,5 – 2,5

**Tab. 4.9 Ukazatelé likvidity**

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Peněžní likvidita	1,8	0,7	1,0	1,0	1,0
Pohotová likvidita	2,7	1,5	1,9	1,7	2,1
Běžná likvidita	2,7	1,5	1,9	1,7	2,2

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z rozvah Charity Hodonín*

Z výše uvedené tabulky a výše uvedených vhodných intervalů vyplývá skutečnost, že společnost Charita Hodonín se ve většině případů dostává do hodnot celkově přijatelných. Peněžní likvidita se drží ve stanoveném intervalu (až na rok 2006), vlivem zaokrouhlování na jedno desetinné místo si poslední tři sledované roky drží stejnou hodnotu. Pohotová likvidita dosahuje hodnot, které přesahují stanovené optimum a nejvyšší hodnoty dosahuje v roce 2006. Běžná likvidita poukazuje na absenci zásob ve společnosti do roku 2008 a také jejich zanedbatelné výše a vlivu na likviditu. Proto jsou hodnoty pohotové a běžné likvidity téměř stejné. Celkově se tedy dá konstatovat, že organizace Charita Hodonín je vysoce likvidní a nemá problém hradit své závazky v době splatnosti a v plné výši.

### Finanční analýza – Ukazatel zadluženosti

Pojem zadluženost znamená, že organizace používá k financování své činnosti kromě vlastních zdrojů i cizí zdroje, tedy dluhy. V reálné ekonomice to ani jinak nejde. Kdyby došlo k použití pouze vlastního kapitálu, docházelo by ke snížení jeho celkové výnosnosti. Při použití pouze cizích zdrojů je velké riziko vzniku problémů s jejich zajišťováním a následnou úhradou. Při analýze zadluženosti se tedy hledá optimální „zlatá střední cesta“ mezi financováním vlastním a cizím kapitálem.

$$\text{Ukazatel celkové zadluženosti} = (\text{cizí zdroje} / \text{aktiva celkem}) \times 100 \quad (4.6)$$

- čím vyšší hodnota, tím vyšší zadluženost, optimum je ohraničeno 50 %

$$\text{Koeficient samofinancování} = (\text{vlastní zdroje} / \text{aktiva celkem}) \times 100 \quad (4.7)$$

- čím vyšší hodnota, tím vyšší míra samofinancování

$$\text{Míra zadluženosti} = (\text{cizí zdroje} / \text{vlastní zdroje}) \times 100 \quad (4.8)$$

- optimum je nižší stav cizích zdrojů proti vlastním zdrojům

**Tab. 4.10 Ukazatelé zadluženosti**

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Celková zadluženost	25,1 %	33,8 %	32,8 %	48,7 %	42,4 %
Koef. samofinancování	74,9 %	66,2 %	67,2 %	51,3 %	57,6 %
Míra zadluženosti	33,5 %	51,1 %	48,7 %	97,8 %	73,5 %

*Zdroj: Vlastní zpracování údajů z rozvah Charity Hodonín*

Tabulka 4.10 podává přehled o využívání cizího kapitálu a upozorňuje na možné hrozby související s velkou zadlužeností. Celková zadluženost ve sledovaných letech odpovídá základní podmínce a to míře vypočtené hodnoty do 50 %. Jak je vidět, rok 2009 byl „kritický“, i míra zadluženosti dosáhla téměř sta procent, což je hodnota, kdy by podmínku nižšího stavu cizích zdrojů společnost nedokázala naplnit. V dalších letech společnost drží míru zadluženosti ve schůdných rozmezích. Koeficient samofinancování je ve všech letech větší než celková zadluženost, což svědčí o větším využíváním vlastních zdrojů a jejich upřednostnění před cizími zdroji. Po sečtení výsledných hodnot těchto ukazatelů se celková procenta dostávají na hranici 100 %, což svědčí o správnosti výpočtu a vyplnění tabulky.

### **Finanční analýza – Ukazatel rentability**

Pojmem rentabilita se v českém jazyce myslí výnosnost nebo ziskovost. Ukazatel se zabývá měřením schopnosti dosahovat zisku na základě vloženého kapitálu a tím vytvářet nové vlastní zdroje. Základními ukazateli jsou ROE – rentabilita vlastního kapitálu, ROA – rentabilita aktiv a ROS – rentabilita tržeb.

$$\text{ROE} = (\text{zisk po zdanění} / \text{vlastní kapitál}) \times 100 \quad (4.9)$$

- ukazatel hodnotí ziskovost kapitálu, který do společnosti vložili vlastníci a akcionáři, výsledná hodnota by měla být vyšší než výnos, který by daný kapitál vynesl při jiné formě jeho investování (úroky, investice do cenných papírů apod.)

$$\text{ROA} = (\text{zisk před zdaněním} + \text{nákladové úroky}) / \text{celková aktiva} \times 100 \quad (4.10)$$

- ukazatel vypovídá o celkové výnosnosti kapitálu a nebere v potaz rozdílné zdroje (vlastní, cizí, krátkodobé, dlouhodobé).

$$\text{ROS} = (\text{zisk po zdanění} / \text{tržby}) \times 100 \quad (4.11)$$

- tento ukazatel bývá někdy označován jako zisková marže či ziskové rozpětí, vyjadřuje schopnost společnosti dosahovat zisku při určité míře tržeb za prodané výrobky, zboží a služby. Obecně lze říct, že udává, jaké % zisku připadá na 1 Kč tržeb.

Následující tabulka ukazuje vypočtené hodnoty jednotlivých ukazatelů rentability, data byla získána z rozvah a z výsledků zisků a ztrát za sledované období 2006 – 2010.

**Tab. 4.11 Ukazatelé rentability**

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
ROE	-	-	-	1,8 %	3,3 %
ROA	-	-	-	1,2 %	2,5 %
ROS	-	-	-	0,8 %	1,4 %

*Zdroj: Vlastní zpracování údajů z rozvah a výkazů zisku a ztráty Charity Hodonín*

Ve výše uvedené tabulce nejsou vyplněny roky 2006, 2007 a 2008 z důvodu vykazování výsledku hospodaření v záporných hodnotách, tedy ztráty. V roce 2009 bylo po dlouhé době dosaženo zisku, rentabilita vlastního kapitálu je však velmi malá, v roce 2010 si udržela rostoucí tendenci. Rentabilita aktiv má však v prvním roce dosažení zisku ještě menší hodnotu než rentabilita vlastního kapitálu, celkový trend je rostoucí, avšak pomalejší. Rentabilita tržeb dosahuje velmi nízkých hodnot, které se pohybují kolem jednoho procenta. Jelikož se jedná o neziskovou společnost, není prioritním bodem vykazovat co největší tržby a co největší zisk. To, že společnost vůbec zisk dosahuje, je již samo o sobě, dobré.

### **Finanční analýza – Ukazatel aktivity**

Ukazatel aktivity měří efektivnost hospodaření s vlastními aktivy. V případě velkého množství aktiv (více, než je potřeba) dochází ke vzniku zbytečných nákladů a k menšímu zisku. Naopak při jejich nedostatku se společnost musí vzdát určitých příležitostí a přichází o možnost získání výnosu. Z důvodů absence zásob se s ukazatelem aktivity zásob nepočítá.

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \text{tržby} / \text{celková aktiva} \quad (4.12)$$

- ukazatel měří efektivnost využívání celkových aktiv v organizaci. Výsledná hodnota informuje o tom, kolik korun tržeb připadá na jednu korunu aktiv.

$$\text{Rychlost obratu pohledávek} = \text{tržby} / \text{pohledávky} \quad (4.13)$$

- ukazatel poskytuje informace o počtu obrátek pohledávek uskutečněných během sledovaného účetního období.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \text{pohledávky} / (\text{tržby} / 365) \quad (4.14)$$

- ukazatel udává dobu splatnosti pohledávek, tedy za jakou dobu (průměrně) se do společnosti vrátí peněžní prostředky, jinak řečeno, jak dlouhou dobu jsou tyto prostředky vázány v pohledávkách.

**Tab. 4.12 Ukazatelé aktivity**

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Obrat CA	0,4	0,9	0,7	1,2	1,6
Rychlost obratu pohledávek	2,3	3,3	2,8	4,3	4,2
Doba obratu pohledávek	161	110	130	84	86

*Zdroj: vlastní zpracování údajů z rozvah a výkazů zisku a ztráty Charity Hodonín*

Vývoj obratu celkových aktiv má rostoucí tendenci. Jedná se o jev příznivý, zlomový je rok 2009, kdy se hodnota celkových tržeb dostala nad hodnotu celkových aktiv. V následujícím roce se tento výhodný rozdíl ještě zvýšil, a tím vzrostla i hodnota ukazatele obratu. Rychlost obratu je ukazatelem hodnotícím obrat pohledávek za dané účetní rok. Za sledované období se hodnoty zvýší o dvojnásobek, tedy trend je rostoucí, v posledním roce došlo k drobnému poklesu. Ukazatel doby obratu pohledávek informuje o průměrném počtu dnů, po které jsou finanční prostředky vázány v pohledávkách. Od roku 2006 počty dnů mají klesající charakter, který je pro společnost, jak ziskovou tak i neziskovou, vítaný.

#### **4.4. Shrnutí kapitoly**

Ve čtvrté kapitole zabývající se analýzou hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín bylo provedeno zhodnocení ekonomické situace této společnosti za zvolené období od roku 2006 do roku 2010. Nejdříve byl popsán průběh procesu plánování každého účetního období, od jeho prvního plánu, přes podávání žádostí o dotace až po sestavení a k následnému schválení účetních závěrek. Byly uvedeny zákony a další právní předpisy, podle kterých se nezisková organizace řídí a vede. Výčet daní, které se dotýkají společnosti, byl doplněn o ty daně, od kterých je tato společnost osvobozena.

Následně byl proveden rozbor majetkové a kapitálové struktury včetně její horizontální analýzy, kdy byly meziroční změny jednotlivých položek vyjádřeny nejen v absolutních hodnotách, ale i v procentuálních. Stejně tak byl proveden rozbor jednotlivých položek nákladů a výnosů i hospodářského výsledku. Nechybí ani jejich horizontální analýza, vyjádřena jak v procentech, tak i v absolutních změnách.

Poslední část kapitoly pojednává o finanční analýze, o ukazatelích likvidity, rentability, zadluženosti a aktivity. K ukazatelům je vždy přiřazen jejich vzorec, výklad jejich významu i zhodnocení výsledné hodnoty a vlivu na celkové hospodaření organizace.

## 5. Závěr

Diplomová práce Analýza hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín je zaměřena na organizaci, která je zástupcem nestátních společností, které nejsou založeny za účelem maximalizace zisku, ale jsou určeny k naplnění cílů a poslání, kterými bývá především pomoc druhým lidem. Samotná existence takovýchto organizací je velmi důležitým bodem v prostoru národního hospodářství. Historie neziskových společností se začala psát již ve středověku, ale jejich rozkvět byl druhou světovou válkou zastaven. Nyní, v době demokratického smýšlení, je významné postavení a podpora těchto společností samozřejmostí.

Cílem diplomové práce byla prezentace základních charakteristik neziskových organizací, charakteristika nevýdělečné organizace Charita Hodonín, která je zvoleným představitelem těchto společností, a následná analýza hospodaření Charity Hodonín v letech 2006 – 2010. K realizaci stanovených cílů byla použita metoda porovnávání účetních výkazů, metoda horizontální analýzy, komparace v čase a také modelové postupy finanční analýzy. Výsledné informace jsou vloženy do přehledných tabulek, jsou doplněny jednotlivými vzorci výpočtu a nechybí ani jejich stručný komentář.

Kapitola Postavení a existence neziskových organizací v České republice je kapitolou teoretickou, ve které jsou vymezeny základní informace o nevýdělečných organizacích a národním hospodářství, které je stručně charakterizováno a rozčleněno. Organizace neziskového sektoru jsou jeho nedílnou součástí a vymezují prostor mezi domácnostmi obyvatelů a společnostmi usilujícími o maximalizaci zisku. Dále jsou v této části vyjmenovány a charakterizovány jednotlivé typy neziskových organizací, jak soukromoprávních i veřejnoprávních společností, tak vzájemně prospěšných i veřejně prospěšných. Ke konci úvodní kapitoly jsou popsány církve a náboženské společnosti, jejich právní úprava, vznik, rozdělení i způsoby financování. Důvodem je existence Charity Hodonín jako jedné z náboženských společností.

V prostřední kapitole Charakteristika neziskové organizace Charita Hodonín jsou obsaženy údaje o vzniku nestátní organizace Charita Hodonín, popis postavení této společnosti v celostátním institutu Charita Česká republika a názorný přehled zabývající se organizační strukturou společnosti. Neziskovou organizaci tvoří jednotlivé projekty a samostatný oddíl zabývající se správou celé společnosti. Počet sociálních projektů, ve kterých se Charita Hodonín prezentuje, je 18, všechny jsou umístněny v Jihomoravském kraji kolem

města Hodonín. Náplní jednotlivých projektů jsou služby pro obyvatele České republiky, které se dělí do tří základních skupin:

- služby sociální péče – jedná se o služby poskytované seniorům, jak prostřednictvím specializovaných Domovů pokojného stáří, tak i skrze terénní práce u individuálních klientů,
- služby sociální prevence a sociálního poradenství – poskytují se služby pro sociálně slabé jedince – bezdomovce, drogově závislé, cizince apod.,
- ošetrovatelská služba – jedná se o ošetrovatelskou a hospicovou službu, kterou poskytují zdravotně vzdělaní zaměstnanci.

Kapitola Analýza hospodaření neziskové organizace Charita Hodonín je stěžejní částí diplomové práce. Analýza hospodaření je provedena za pět předcházejících let, tedy období v letech 2006 – 2010. Data z roku 2011 nebyla v době odevzdání práce k dispozici. Potřebné podklady byly převzaty z účetních závěrek (rozvaha, výkaz zisku a ztráty) a výročních zpráv.

Analýza aktiv a pasiv byla prvním krokem k výslednému hodnocení hospodaření. Jejich celková hodnota dosahuje v roce 2010 hodnoty kolem 10 milionů Kč a za sledovaných 5 let došlo k trojnásobnému nárůstu. Struktura majetkové a kapitálové části je vhodně vyvážená, dlouhodobý majetek převyšuje krátkodobý, vlastní zdroje dosahují vyšší hodnoty než zdroje cizí. Meziroční růst aktiv a pasiv se pohybuje v rozmezí 30 – 50 %, kromě roku 2010, kdy došlo k poklesu o 10 %. Analýza aktiv a pasiv je následným bodem zkoumání hospodaření. Jejich celková výše dosahuje na konci roku 2010 hodnotu přesahující hranici 30 milionů Kč a proti roku 2006 je jejich hodnota dvojnásobná. Výše meziročního růstu aktiv a pasiv je průměrně 20 %. Při porovnávání výnosů a nákladů se zjišťuje hospodářský výsledek, od roku 2009 organizace Charita Hodonín dosahuje zisku. Při hodnocení výsledků finanční analýzy a jejích jednotlivých ukazatelů je nutné brát na zřetel fakt, že se jedná o společnost, pro kterou zisk není posláním ani cílem. Při zkoumání likvidity společnost dosáhla velmi dobrých výsledků – dá se říct, že je vysoce likvidní a nemá problém dostát svým závazkům. V otázce celkové zadluženosti Charita splňuje základní podmínku a její hodnota je menší jak 50 %, cizí zdroje jsou nižší než vlastní. Rentabilita dosahuje v celkovém pohledu velmi nízkých hodnot, stejně jako ukazatel aktivity.

Celková analýza hospodaření vyhodnocuje organizaci jako organizaci stabilní, se schopným vedením, která se dokáže udržet na trhu a dál poskytovat potřebným lidem tuto velmi záslužnou činnost.

## Seznam použité literatury

### Odborná publikace:

- 1) BOUKAL, Petr. Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe). 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. 304 s. ISBN 978-80-245-1650-9.
- 2) FRIČ, Pavol a Rochdi GOULLI. *Neziskový sektor v České republice*. 1.vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 203 s. ISBN 80-86432-04-1.
- 3) HALÁSKOVÁ, Martina a Jiří KOVÁŘ. *Veřejná ekonomika a veřejná správa*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 194 s. ISBN 80-248-0587-1.
- 4) KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2011*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 316 s. ISBN 978-80-7357-625-7.
- 5) LANDA, Martin. Jak číst finanční výkazy. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1994-5.
- 6) MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.
- 7) REKTOŘÍK, Jaroslav a KOLEKTIV. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie řízení*. 3.vyd. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.
- 8) STUHLÍKOVÁ, Hana a Sofia KOMRSKOVÁ. *Zdaňování neziskových organizací 2011*. 8. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 247 s. ISBN 978-80-7263-658-7.
- 9) SVOBODA, František a Tomáš ROSENMYER. *Úvod do ekonomiky církevních organizací: projekt Ekonomika církví a náboženských společností*. 1. vyd. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2004. 16 s. ISBN 80-239-3770-7.
- 10) ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuze CVNS*. 1. vyd. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005. 52 s. ISBN 80-239-4057-0.
- 11) URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2008. 231 s. ISBN 978-80-248-1801-6.



### **Internetové odkazy:**

- 1) Diecézní charita Brno: oficiální stránka [cit. 2012-01-12]. Dostupná z: <http://dchb.charita.cz/diecezni-charita-brno/>
- 2) Oblastní charita Hodonín: oficiální stránka [cit. 2012-02-03]. Dostupná z: <http://www.hodonin.charita.cz/charitni-sluzby/>
- 3) Wikipedie. Otevřená encyklopedie. [cit. 2012-20-03]. Dostupná z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Charita>
- 4) Tříkrálová sbírka: oficiální stránka [cit. 2012-14-04]. Dostupná z: <http://trikrakovasbirka.cz/koledovani/>

### **Právní legislativa v aktuálním znění**

- 1) Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- 2) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění
- 3) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění
- 4) Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech v platném znění
- 5) Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách v platném znění
- 6) Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví

### **Interní materiály:**

- 1) Výroční zpráva z roku 2006
- 2) Výroční zpráva z roku 2007
- 3) Výroční zpráva z roku 2008
- 4) Výroční zpráva z roku 2009
- 5) Výroční zpráva z roku 2010

## Seznam zkratk

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
CA	celková aktiva
CNS	círky a náboženské společnosti
č.	číslo
ČR	Česká republika
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DPH	daň z přidané hodnoty
DPS	domov pokojného stáří
drog.	drogová
fin.	finanční
hospic.	hospicová
KFM	krátkodobý finanční majetek
kr.	krátkodobý
mil.	milion
o.s.	občanské sdružení
obr.	obrázek
odst.	odstavec
ost.	ostatní
ošetř.	ošetřovací
poskyt.	poskytovaných
r.	rok
ROA	rentabilita aktiv
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	rentabilita tržeb
Sb.	sbírka
soc.	sociální
tab.	tabulka
tis.	tisíc
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
ubyt.	ubytovaných

## Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27. dubna 2012



Bc. Jaroslava Sládková

.....  
jméno a příjmení studenta

## **Seznam příloh**

Příloha č. 1: Výkaz zisku a ztráty – Náklady (v tis. Kč)

Příloha č. 2: Výkaz zisku a ztráty – Výnosy (v tis. Kč)

Příloha č. 3: Rozvaha – Aktiva (v tis. Kč)

Příloha č. 4: Rozvaha – Pasiva (v tis. Kč)